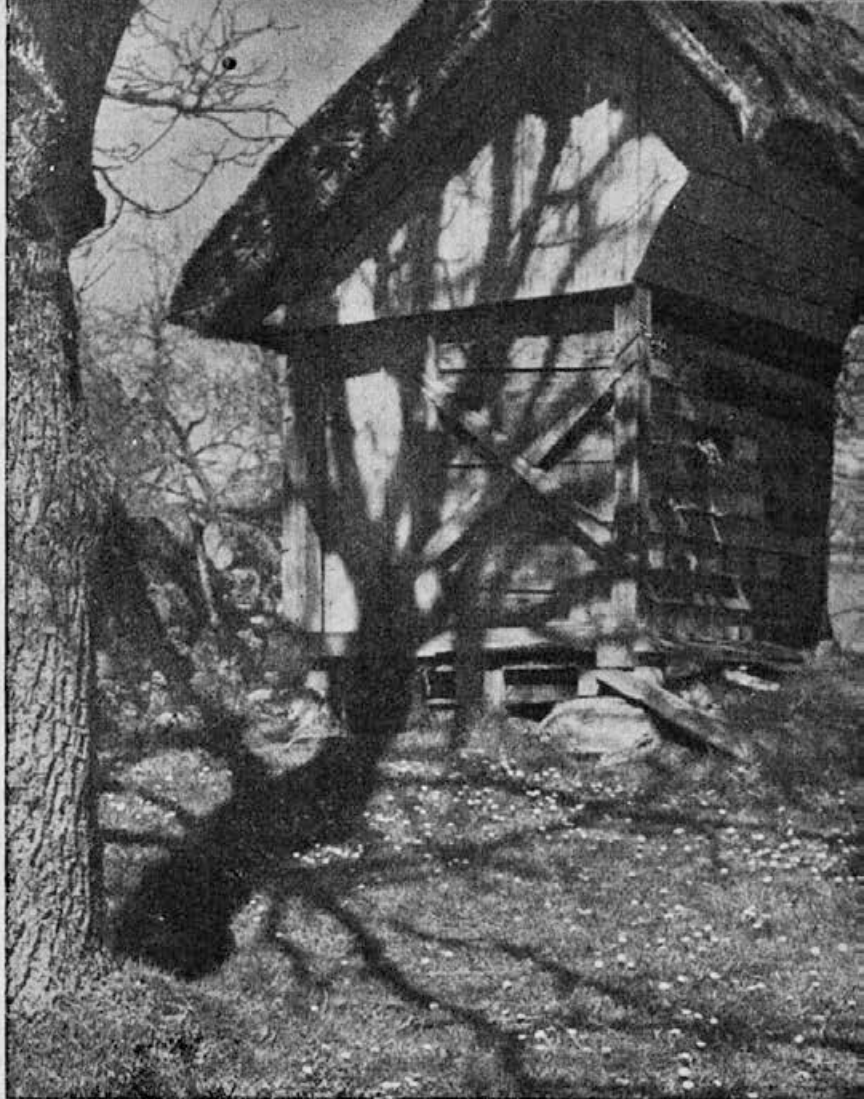

958

ETO

KLASILO
ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ

OVENIJE

številka **7-8**

slovenski čebelar

VSEBINA

Janez Gosposvetski: Ali rojenje res zmanjšuje donos medu?	145
Janez Mahkovic: Roj s sklopne kozice	148
Valko Razingar: Nihče se ne brani medu	151
Slavko Raič: Med — hrana za srce	153
Ernest Adamič: Dobri čebelar z Velega Lošinja	155
J. Fašalek: Stari čebelarski pisci o čebelah in in čebelarjenju	158
Franc Kastelic: S čebelami po Liki, Dalmaciji, Hercegovini in Bosni (Nadaljevanje)	164
S. R.: Jesenski pregled panjev	167
OPAZOVALNICE:	
Poročilo za maj in junij	173
OSMRTNICE:	
Franc Strmljan, Anton Dobnik, Alojz Fingušt, Franc Kumer, Ivan Modic	175
MALI KRUHEK:	
Nadomestek za obnožino. Opojni med. Borba proti noseči. Pajki. Kako čebelarimo v Izlakah. Nenavadna matica. Sršen povzročil brezmatičnost. Zakaj smreka odpove. Okno v čebelnjaku. Edmund Hillary. Nosemavost	177
NAŠA ORGANIZACIJA:	
Poročilo o VII. rednem občnem zboru ZČDS (Nadaljevanje)	179
Iz zapisnika plenarne seje upravnega odbora ZČDS	181
Republiško zborovanje čebelarjev Slovenije	183
Dopisi: Občni zbor čebelarskega društva za Maribor in okolico. Pomembno slavlje v celjski čebelarski družini. Prvi občni zbor nove čebelarske družine »Podkrim«. Čebelarsko društvo Zagorje. Sestanek čebelarjev. Iz Sevnice. Občni zbor čebelarskega društva Križevci. Mladi pišejo	186
SLIKA NA OVITKU:	
Dolenjski čebelnjak (Z ovitka II. dela Sodobnega čebelarstva).	

List izhaja v začetku vsakega drugega meseca. Izdaja ga »Zveza čebelarskih društev« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 28. Tiska ga Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja pa uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina za člane 400 din, za nečlane in inozemstvo 500 din. Posamezna dvojna številka stane 90 din. Številka čekovnega računa pri Komunalni banki v Ljubljani, Miklošičeva c.

ALI ROJENJE RES ZMANJŠUJE DONOS MEDU?

JANEZ GOSPOSVETSKI

Naš veliki čebelarški učitelj Anton Janša je že pred 200 leti učil, da je veliko rojev v čebelarstvu škodljivo. V svoji »Razpravi o rojenju čebel« pravi med drugim takole: »Roje je lažje zabraniti, kakor pospešiti, toda paziti je treba pri tem, da čebelam ne naredimo sile in jim ne vzamemo veselja do dela«. To so zlati nauki, na katere pa čebelarji kaj radi pozabimo. Velikokrat preprečujemo rojenje tako, da jemljemo čebelam veselje do dela. Premično satje daje čebelarju le preveč možnosti, da po svoje ureja razmere v čebelji družini in ji ne dovoli tistega, kar bi sama hotela, kar zahteva od nje njen nagon in naravne okoliščine.

Znano je, da prenehajo čebele takoj z delom, kakor hitro se odločijo za rojenje. Ugotovil sem, da se v času, ko »sedi« družina na roj, zmanjša njena delavnost za 50 in tudi več odstotkov. To sem opazil, ko sem imel panj, ki ga je napadla rojilna mrzlica, na tehtnici. Enako močna družina, ki ni bila v rojilnem razpoloženju, je v dobri paši prinesla še enkrat več medu kot omenjena družina na tehtnici. Če sem družini, pripravljeni na roj, porezal matičnike, sem samo podalj-

šal njeno nedelavnost, ali ji celo vzel veselje do dela, kot pravi Janša. Zato sem izrezavanje povsem opustil in skušal preprečevati rojenje še pred nastopom rojilnega nagona. Če mi to ni uspelo in je kaka družina kljub temu nastavila matičnike, sem jo raje pustil rojiti. Uspeh je bil vedno zelo dober. Naj povem, kako preventivno preprečujem rojenje. Zavedam se, da ne bom povedal nič novega, temveč samo podčrtal tisto, kar je pri takem preprečevanju važno.

Zakaj čebele rojijo, smo si že kolikor toliko na jasnem. »Marsikaj nam je znanega, vendar še danes ne vemo za osnovni faktor rojilnega nagona,« pravi Colin G. Butler v svoji knjigi: »The World of the Honeybee.« Doslej znani činitelji nam zadoščajo, da z uspehom omejimo rojilni nagon. Jaz skušam to doseči s kar največjo zaposlitvijo mladih čebel pri graditvi satovja. Kakor hitro je spomladi družina dovolj močna, ji začnem dajati v izdelavo satnice. Med letom in jeseni izločim vse slabe sate in jih prekuham. Že pozimi pa pripravim satnice za pomlad. Marsikateri panj mi izdelava spomladi dosti več satnic, kot jih rabi. Nič za to, saj dobrega satja ni zlopa preveč. Pri nas gradijo čebele satje najraje v maju, ko cveto češnje in borovnice. Takrat izkoristim njih gradilni nagon do skrajnosti. Reči moram, da imam kar lepe uspehe. Ker zmanjšam s tako zaposlitvijo rojilni nagon mladih čebel, imam malo rojev. Razumljivo je, da je treba začeti pravočasno dajati čebelam satnice v izdelavo, saj se zgodi, da zgradi kak panj v eni noči kar dve dodani satnici. Imam vtis, da so čebele, izležene v mladem satju, bolj razvite kot v starejšem, saj so celice v tem mnogo manjše že zaradi tega, ker puste izlezle mlade čebele v njih svoje srajčke, ki jih čistilke nikdar ne morejo popolnoma odstraniti.

Lani sem bral v ameriški čebelarški reviji »Gleanings in Bee Culture« članek z naslovom: Zamenjava starega satja s satnicami preprečuje rojenje in povečava donos medu. Pisec članka Arturo Wulfrath čebelari z več tisoč panji v Cuernavaca Mexico. Vsako leto izmenja v svojem obsežnem čebelarstvu polovico starega satja. Pravi, da ima čebela, izležena v novem satju 55 odstotkov večjo zmogljivost, kar se zrcali v donosu medu. Ta članek me je dokončno prepričal, da pravilno preprečujem rojenje. Res je, da ta način ni stoodstotno zanesljiv. Dostikrat se zgodi, da kak panj kljub temu nastavi matičnike, toda teh mu ne podrem, ampak ga pustim rojiti. To se mi zdi celo koristno. V slabi letini roj nima medu. Prav tako ga nima izrojenec. V dobri letini pa vsak nekaj prineseta, kar so mi dokazala večletna opazovanja. »Kaj pa v odlični paši?« bo morda kdo vprašal. Da, tudi takrat rojenje ne škoduje.

Preteklo leto sem imel spomladi zares močne panje. Nekateri so bili pravcati »asi«. Dne 19. maja je eden od teh asov rojil. Roj je tehtal 3,40 kg. Ker sta 6. maja sneg in slana uničila vse cvetje, ni nihče hotel kupiti roja, čeprav je bilo prej dosti interesentov zanje. Roj sem vsadil v prazen AŽ-panj. Dal sem mu en izdelan sat z 2 kg medu ter štiri satnice. Drugi satniki so bili prazni. Kar bo, pa bo, sem si mislil. Panj sem postavil na tehtnico. 3. junija mi je dal še drujca. Tega sem vrgel v medišče izrojenca. Poprej sem seveda matično rešetko pokrtil z deščicami, tako da sta bila roj in izrojenec popolnoma ločena. Drujcu sem dal 5 izdelanih satov. Porazdelil sem jih na vsako stran medišča, v sredino pa sem potisnil štiri prazne satnike. Računal sem, da bom jeseni drujca združil z izrojencem, eno mlado matico, če se bosta obe srečno sprašili, pa uporabil kje drugje. Paša je bila odlična tja do srede avgusta. Medilo je vsevprek: hoja, smreka in celo bukev. Prvec je hitro izdelal vse sate, tako da sem mu moral v medišču nastaviti nove. A tudi drujec je izdelal vse sate ter jih napolnil z medom. Moral sem mu nekaj satov zamenjati s praznimi, ker bi drugače matica ne imela prostora za zaleganje. Ker je postalo kasneje izrojencu pretesno v plogišču, sem moral drujca preložiti v nov panj. Končni uspeh je bil, da so dali izrojenec, prvec in drujec skupno 42 kg medu. Ker je bil povprečni donos 42 kg, ni potemtakem dvakratno rojenje prav nič zmanjšalo donosa. Ker pa sem imel namesto ene družine kar tri, in sicer tri precej dobre družine, lahko rečem, da je bilo rojenje koristno. Pri družini, ki je rojila sem dosegel celo več kot pri drugih, ki niso rojile, saj so izdelale več satja, kar je tudi nekaj vredno. Naj povem še to, da sem pozneje še točil in dobil od opisanih treh panjev 61,68 kg medu. Ker je ajda povsem odpovedala, sem moral dokrmiti kar 3 družine mesto 1. Zato se je končni učinek izenačil z ostalimi družinami.

Rojenje je za vsakega čebelarja doživetje, ki mu prinaša mnogo veselja. Že ogrebanje samo je dostikrat zanimivo. Tu se pokaže tvoja spretnost in iznajdljivost. In koliko užitka imaš potem, ko roj vsadiš in opazuješ njegovo marljivost. Nehote ti zaigra srce, ko vidiš, kako hitro in lepo grade čebele satje.

S tem spisom nimam namena rojenje priporočati. Hočem samo dokazati, da posamezni roji vendarle niso v čebelarstvu tako škodljivi, kot nekateri mislijo. Pri današnjem načinu čebelarjenja bomo sicer rojenje preprečevali, toda, če bi se kak panj kljub temu splašil, ga bomo le pustili rojiti. Bolje je imeti opravka z rojem kot pa s tistim mrcvarjenjem matičnikov, ki družino včasih pošteno oslabi, ali, kakor pravi Janša, ji odvzame veselje do dela.

ROJ S SKLOPNE KOZICE

JANEZ MAHKOVIC

To, kar sem napisal in kar se mi je resnično pripetilo, se bo zdelo prav gotovo neverjetno vsem tistim, ki bodo brali ta članek. Tudi jaz sam bi tega nikoli ne mogel verjeti, če bi mi kaj takega kdo drugi pripovedoval.

Imam navado, da razmnožujem čebelje družine z naravnimi roji, ker se mi ti bolj obnesejo kakor narejenci, posebno pa v prvih štiri-najstih dneh rojilne dobe. Pozneje se stanje skoraj izravna in ni dosti razlike med enimi in drugimi, seveda če imajo enako vredne matice in so enako močni.

Torej naj začnem! Močan panj (prvec s pevko) je bil pripravljen za roj. Matica je pela že tretji dan. Ker pa nisem imel več namena množiti števila panjev, sem se odločil, da rojenje preprečim, da porožem vse matičnike, nekaj mladih matic, ki so se v njih polegale, a še niso izlezele, pa shranim za rezervo, če bi se pojoča matica med praho zgubila ali nepravilno sprašila.

Začel sem jemati sate iz plodišča omenjenega panja in jih postavljati na sklopno kozico. Godne matičnike sem odpiral, matice pa dajal v matičnice za poznejšo uporabo, če bi bile potrebne. Iz nepokritih matičnikov sem odstranil žrke, matičji mleček pa shranil v posebne steklene posodice, da bi ga prodal številnim interesentom. Med delom se mi je nekaj matic izmuznilo ter začelo tekati po satju. Čebele so jih lovile za noge in zadrževale, da ne bi prišle skupaj, ker bi se v tem primeru medsebojno poklale. Naposled sem povlekel iz panja sat s pojočo matico. Tudi njo sem hotel začasno pripreti v matičnici, toda izmuznila se je, se dvignila v zrak, ter mi zginila izpred oči. Ker sem imel dovolj rezervnih matic, se nisem več menil zanjo. Potem sem še ostale sate iz plodišča zložil na sklopno kozico. Opazil sem, da so se čebele napile medu in začele šumeti, toda ni se mi zdelo, da bi imelo to kak poseben pomen. Vso svojo pozornost sem posvetil praznemu panju. Ostrgal sem z njegovih stranic in matičje rešetke nazidke ter ga dobro osnažil.

Ko sem to delo opravil, sem hotel sate s sklopne kozice zopet vrniti v panj. Tedaj pa sem presenečen obstal. Na satih je bil pravi direndaj. Čebele so silno šumele, tekale sem ter tja, cvilile, se dvigale v zrak ter krožile okrog čebelnjaka. Ves začuden sem gledal nekaj časa to njihovo početje. Ko pa sem videl, da bodo skoraj vse čebele zapustile satje, sem se zbal, da se bo zalega prehladila. Začel sem

hitro vtikati sate v plodišče panja, iz katerega sem jih vzel in v katerem je bilo še precej čebel. Sedele so v njem popolnoma mirno. Nobenega razburjenja nisem opazil med njimi. Kmalu potem, ko sem vse sate zložil nazaj v panj, pa so se čebele v medišču tega panja močno vznemirile. Šumele so ter tekale po satju, čez kratek čas pa so se začele skozi žrelo plodišča vsipati iz njega. Krožile so po zraku, se pridružile tistim s sklopne kozice ter se skupaj z njimi usedle na vejo bližnje jablane.

Roj sem ogrebel ter ga vsadil na satnice v medišče nekega slabiča.

Dolgo sem premišljeval o tem dogodku in prišel do prepričanja, da bi bilo mogoče na tej podlagi povzročiti »umetno« rojenje čebel. Sklenil sem, da ob prvi priložnosti napravim tak poizkus. Ta priložnost se mi je ponudila že v začetku avgusta. Tedaj je prelegal srednje močan panj. Staro matico sem našel mrtvo na bradi panja nekaj dni prej, preden je začela peti mlada matica. Pela je že tretji dan, a tudi kvakanje matic v matičnikih je bilo slišati. Rojiti pa panj ni hotel, čeravno so bili jasni in vroči dnevi. Četrty dan petja matice sem ga okrog enajste ure odprl, zložil sate z novo izvaljeno matico vred na sklopno kozico ter vse skupaj postavil na pripekajoče sonce. Čebele so bile spočetka popolnoma mirne. Sedele so na satju v strnjenih gruclah. Počasi pa so se napile medu ter se razburile. Takoj nato, je začelo nekaj mladih čebel tekati po krajnem satu, ki sem ga prvega postavil na sklopno kozico. Zaletavale so se v druge čebele, ki so se tudi vznemirile in svojo vznemirjenost prenašale še na čebele na sosednem satu, da so začele divje begati sem ter tja in močno šumeti. To se je potem prenašalo po vrsti na vse ostale sate na sklopni kozici. Mlada matica je ves čas glasno pela in nemirno stopicala po satju. Med tem direndajem so nekatere čebele zgrizle pokrovce nad celicami godnih, a še neizvaljenih čebel, ki so potem prilezle ven in nebogljeno kobacale po satju. Na mah pa so se začele čebele s prvega sata dvigati v zrak in krožiti okrog čebelnjaka, potem z drugega in tretjega in tako naprej. Opazil sem nadalje, kako so pojočo matico podile po satju, se zaletavale vanjo in jo naposled prisilile, da se je dvignila v zrak. Pregarjale so tudi cvileče trote, dokler niso odleteli. Medtem so druge pregrizle nekaj zrelih matičnikov. Mlade matice so izlezele in razburjeno tekale po satju. Nekaj se jih je dvignilo v zrak, druge pa so ostale na satju.

Odšel sem pogledat v panj, ker me je zanimalo, kaj delajo čebele v njem. Sedele so po stenah in v kotih popolnoma mirno. Vzel sem s sklopne kozice en sat z vznemirjenimi in šumečimi čebelami ter ga

postavil v plodišče. Te so hitro prenesle svojo rojilno vznemirjenost na vse čebele, ki so visele tamkaj v strnjenih gručah, potem pa še na tiste, ki so sedele v medišču. Močno so zašumele, divje zaplesale po panju, ko so našle žrelo, pa so se vsule na plano. Pridružile so se ostalim čebelam, ki so se medtem že usedale na vejo bližnjega drevesa. Na sklopni kozici je ostalo le nekaj najmlajših čebel. Domala prazne sate sem potem zložil nazaj v plodišče.

Pozneje sem napravil še en poizkus s takim panjem. Vzel sem iz plodišča samo tri sate s pojočo matico in jih postavil na sklopno kozico. Ko so se čez nekaj časa čebele napile medu, so začele šumeti in tekati po satju, podobno kakor sem prej opisal. Še preden so se dvignile v zrak, sem vse tri sate hitro vrnil nazaj v plodišče, pojočo matico pa spustil v zrak. Rojilno vznemirjene čebele so kmalu razburile ves panj in se začele vsipavati iz njega.

Tak poizkus lahko vsak napravi in se sam na lastne oči prepriča, da ne pretiravam. Pred vašimi očmi se bo dogajalo vse tisto, kar sem prej opisal. Pogoji pa je, da je panj pripravljen za roj in da je toplo sončno vreme. Če panj iz katerega koli vzroka noče rojiti, a nimaš časa čakati nanj, ga lahko na popisani način izženeš ven.

Ne vem pa še, kako bi se to obneslo v panju, ki bi bil pripravljen za roj, a bi imel staro sprašeno matico.

Čebelarški inštitut v Grinzingu pri Dunaju

NIHČE SE NE BRANI MEDU...

VALKO RAZINGAR

»Nihče se ne brani medu! Če bi ga bilo toliko, da bi tekel skozi žrela panjev, bi ga ne bilo preveč.«

Tako mi je dejal pred kratkim star gorenjski čebelar, ko sva ugrabala, kako in kaj bo z muhami in če bo kaj prida medu. Tudi o novem načinu čebelarjenja me je spraševal, a mu nisem vedel povedati dosti več, kot je pisalo v Kmečkem glasu. Zelo pa ga je prizadelo to, da je naš AŽ-panj za v muzej in da naš dosedanji način čebelarjenja nič ne velja.

»Več medu in manj dela«, se je zasmel. »Tako je prav. To so besede, ki jih ne samo čebelarji, temveč tudi drugi ljudje še preradi slišimo.«

»Za to je potreben amerikalanski panj in amerikalanski način čebelarjenja,« sem mu povedal. On pa meni nazaj: »In amerikalanske paše.«

V Ameriki imajo čebelarske farme...

V Ameriki imajo velike nasade raznovrstnih sadnih dreves...

Tudi pri nas se obeta razvoj v tej smeri in bojda naše drobnjarsko čebelarstvo z romantiko še iz prejšnjega stoletja kmalu ne bo več sposobno oprati drevja v vseh teh bodočih plantažnih nasadih. Zato v muzej z AŽ-panjem, zato opustimo naš dosedanji način čebelarjenja v njem!

O, mi čebelarji smo takoj za to, če bo le potem vsaj toliko cvenka, kot ga je sedaj.

Do pred kratkim smo čebelarili v kranjičih. To je bil imeniten panj, izredno pripraven za trgovino. S prodajo se je zaslužilo. Kdo ne pozna čebelarja Ambrožiča iz Mojstrane? Ves svet, samo mi ne.

Ej, bilo je takrat cvenka, bilo... Po obeh vojnah pa je trgovina s čebelami propadla in z njo tudi kranjič.

Od panjev s premičnim satjem se je polagoma uveljavil Alberti-Žnideršičev panj. Ta danes prevladuje v Sloveniji, hvalijo pa ga tudi v drugih republikah.

Gre sedaj za to, da AŽ-panj zamenjamo z amerikalanskim in ustanovimo čebelarske farme tudi pri nas, romantično zanesenjaštvo pa prepustimo amaterjem. Toda za uspeh v čebelarstvu so potrebni naravni pogoji. **Dobre paše in močne družine**, to je abeceda čebelarske učenosti. Kdor ima to dvojje ima vedno dovolj medu, včasih toliko, da »teče pri žrelih iz panjev«. In tudi cvenka mu nikoli ne zmanjka.

Čebeljke paše pa so odvisne od podnebnih razmer. Toda pri nas je s pašami tako kot s tombolo: veliko upov in veliko razočaranj, a tako malo polnih dež.

»V Ameriki se cedi med in mleko,« je spet povzel besedo stari čebelar. »Vsaj mladina tako misli in drvi čez drn in strn v neznani tuji svet. Šiba pa ima dva konca, toda revež je nikoli ne drži prav. Zato ga po navadi tepe.«

»Da je v Ameriki vse drugače«, sem mu dejal, »to drži. Naši izseljenci pravijo, da imajo čebele tam zelo izdatne paše. Donosi so neverjetno veliki.«

Sicer pa, to ni važno. Republiški čebelarški odbor v Ljubljani se je odločil za ameriški panj ne glede na razlike med našimi in ameriškimi pašami. Presaditev ameriškega načina čebelarjenja iz dobrih pašnih razmer v naše paberkovanje pa je tvegana stvar, vredna tehtnejšega premisleka.

Nas, čebelarje, zanima, kakšne so v Ameriki podnebne razmere. Ali so podobne našim? Kakšni sta najvišja in najnižja dnevna oziroma nočna temperatura? Kakšno je povprečje letnih temperatur? Koliko je padavin in kdaj jih je največ? Katere medovite rastline tam posebno dobro uspevajo, kako in **koliko časa** medijo?

Tudi bi radi zvedeli za procent sladkorja v nektarju. Kako je s cvetnim prahom? Kolik je povprečni donos vsaj za dvajset let nazaj? Kako je s košnjo in s prevažanjem na pašo?

Vse to in še marsikaj drugega bi čebelarji radi zvedeli, preden bi oddali AŽ-panj v muzej in se oprijeli načina čebelarjenja v ameriškem panju. Republiškem čebelarškemu odboru bomo zelo hvaležni, če nam bo postregel z odgovori na navedena vprašanja in jih čimprej priobčil v Kmečkem glasu ali v Slovenskem čebelarju. Z veseljem bomo zamenjali AŽ-panj z ameriškimi, če se bomo lahko na podlagi stvarnih podatkov prepričali, da bi bilo to umestno tudi v naših klimatskih razmerah.

Sicer je bilo zadnji čas marsikaj priobčenega v Kmečkem glasu, vendar so bili vsi članki bolj propagandnega kot informativnega značaja. Sedaj pa smo čebelarji v resnih škripcih in ne vemo, ali naj bolj verjamemo tej propagandi, ali bolj nekaterim našim članom, ki so že čebelarili v amerikancih, a jih po večletnem preizkušanju zavrgli in spravili na podstrešja.

Nihče pa se ne brani medu, tudi mi ne.

MED — HRANA ZA SRCE

SLAVKO RAIC

Nāše srce je težki delavec! Neumorno mora biti, da vzdržuje potrebnī krvni obtok in da oskrbuje s krvjo vse organe in tkiva. Niti podnevi niti ponoči ne sme prenehati in počivati. Udari povprečno 70 do 80-krat na minuto, na uro približno 4.000-krat in okoli 100.000-krat na dan.

Storitev, ki jo srce pri tem opravi, je čudovita. V eni minuti pože ne povprečno 4 litre krvi v žile, to je v eni uri 250 litrov, v enem dnevu 6.000, v enem letu okoli dva milijona litrov. Z učinkom sile, ki jo naše srce pri tem opravi v enem dnevu, bi mogli dvigniti človeka tri sto metrov visoko.

In to vse življenje. Noben motor iz jekla in železa ne bi mogel tega delati 60, 70, 80 let. Dolga vrsta bi jih ležala v tolikem času pri odpadu med starim železom. Če poleg tega pomislimo, da se peza dela srca s čezmerno gonjo, nepokojem in razburjenjem naših dni še povečuje, bomo pač razumeli, da število ljudi s srčnimi boleznimi neprestano narašča: vsak četrti človek podleže svojemu srcu.

Uvideli bomo nadalje, da srce prav zares zasluži, da mu privoščimo dovolj spanja in miru, da mu prizanesemo z uživanjem različnih strupov, ga varujemo pred nesmiselnimi napori in razburjanji, da mu privoščimo predvsem med, vsak dan med, kajti med je idealna hrana za srce. Med je bencin za srčni motor.

Srce je mišica, a vsako delo mišic je odvisno od glikogena ali grozdnega sladkorja v krvi. Srčna mišica ima sicer lastne rezerve glikogena, ki iz njih krije svojo potrebo po sladkorju, toda včasih ji ga le primanjkuje. Ta primanjkljaj lahko krijemo z medom.

Močna hrana za srce je med zaradi svoje velike sladkobe. Moč, ki je v njem, je pričujoča v taki obliki, da se da lahko izkoristiti, kot grozdni in sadni sladkor. Med je čebela že prebavila in ga zato človeški organizem lahko asimilira. Grozdnega sladkorja (glukoze in dekstroze) vsebuje med 34,5 %.

Kri mora vsebovati grozdni sladkor: normalno 100 mg v 100 cm³. Zdravo telo fanatično vzdržuje svojo enakomerno vsebino krvnega sladkorja. Grozdni sladkor je hrana za celice, ki ima vedno prednost, je vedno in takoj sprejemljiva. Neprestano črpajo tkiva iz te posode s hrano. Če pade vsebina sladkorja v krvi iz kakršnega koli vzroka na manj kakor 50 mg v 100 cm³, se pojavijo znaki zelo hude slabosti in izčrpanosti, a naposled krči. Telo potrebuje grozdni sladkor tudi zato,

da more obdržati toploto in energijo. Če normalna prehrana ni mogoča ali se mora telo brez lastnega napora hitro okrepiti, brizgajo zdravniki grozdni sladkor naravnost v kri. Grozdni sladkor preide iz tankega črevesa brez spremembe neposredno v krvni obtok. Naravna okrepitev utrujenega ali zaradi bolezni oslabelega telesa se da tudi z medom brez truda doseči.

Zmes grozdnega in sadnega sladkorja (invertni sladkor) je prednost medu kot živeža. Grozdni sladkor se pojavi deloma že po nekaj minutah v krvi in daje neposredno moč. Sadni sladkor pa mora najprej kot glikogen v jetra in šele nato preide v kri. Med deluje torej takoj, učinkuje pa potem še naprej.

Ljudje, ki zahtevajo mnogo od svojega srca (prekomerno delo, šport, operacije) ne morejo storiti nič boljšega, kakor da poprej zaužijejo obilo medu. Pri tem ne potrošijo nobene sile, ki je potrebna za prebavo drugih živil.

Med daje moč in hkrati potrebno energijo, da telo vzdrži, ne da bi se preveč utrudilo.

K vsemu temu je v zadnjih letih biološko raziskovanje odkrilo novo, dragoceno spoznanje o medu. Dokazalo je namreč, da vsebuje hormon holin, ki izredno pospešuje izkoriščanje sladkorja po organizmu. Za to, koliko sladkorja more organizem sprejeti, ni odločilna višina ponudbe, ampak potreba, ki jo določa lastna zakonitost živega bitja. Je tako, kakor pri jedi: ne odloča množina ponujene jedi o tem, koliko jih je mogoče sprejeti, ampak tek, in prav zato skrbi med s svojim hormonom holinom, ki omogoča organom, da sprejmejo sladkor v večji množini in ga izkoristijo. Toliko je vsekakor dognano: med je več kakor sladkor, tudi več kakor kupljeni grozdni sladkor, je vprav organska živa hrana, ki je nenadomestljiva.

Če je torej med idealna hrana za srce pri dobrem zdravju, potem je dvakrat, trikrat toliko vreden za bolno ali kako drugače prizadeto srce. Za hitro odpravo srčnih slabosti, utrujenosti in izčrpanosti je med edinstven. Če gre za to, da se po dolgi bolezni, po izgubi krvi zaradi nezgod ali operacij ali v otročji postelji telo zopet okrepi, je med neprekosljiv. Bolnikom z vročino je treba dati poleg sadnih sokov tudi razredčen med.

Kerboljšuje med zaradi holina prekrvavitev organov, ga uporabljamo proti motnjam krvnega obtoka, vodenici, zvišanemu krvnemu pritisku in motnjam preskrbe s krvjo. Za bolna in preobtežena srca bi morali predvsem pri nespečnosti imeti vedno pripravljeno to čudovito in najboljšo srčno hrano.

Številne preiskave ob bolniški postelji potrjujejo, kar je tu rečeno. Pri tem se je pokazalo, da je uspehe zdravljenja s splošno znanim zdravilom digitalisom (naprsteč) znatno podprl in izboljšal istočasni dodatek medu. Med požene srce ne le začasno kakor digitalis, ampak ga hrani in krepi hitro in trajno.

Med je po sodbi odličnih srčnih specialistov »naravnost neprekosljiva naravna srčna pogonska snov«.

DOBRI ČEBELAR Z VELEGA LOŠINJA

ERNEST ADAMIC

Postavni šestdeset let stari šijor Ferdinando je zgolj priložnostni čebelar. Tisti štirje dadantblatovci ob nizkem zidu njegovega vrta, polnega dehtečega cvetja, limonovcev in mladih češnjevih dreves, ki se že zgodaj v aprilu razcveto, so mu predvsem v okras in bežno

razvedrilo. Predstavljajo pa zanj vendarle tiho in sladko upanje, da se bo iznenada ponovilo tisto nezaslišano, kar ga je bilo tako presenetilo pred kakimi štirimi leti.

Takrat ga je obiskal prijatelj s Creza. Vtaknil je svoj radovedni nos v njegove panje in mu resno dejal, da bo treba točiti, saj je satje kar oteklo od obilice medu. Naj pripravi vse potrebno, v nedeljo mu bo prišel pomagat.

Ferdinanda in ženo pa je po prijateljevem odhodu tako zgrabilo, da sta še isti dan stočila vsa medišča. Silno sta se čudila, ko sta prvič v svojem življenju videla pred seboj sod medu — bilo ga je iz štirih panjev okrog sto trideset kilogramov.

V nedeljo je prišel prijatelj, kot je bilo dogovorjeno, a Ferdinando mu je nasmejan povedal, da je že stočil. Bosta pa na ta račun popila kazarec črnega in prigriznila rezinico pršuta.

Prijatelju je bilo žal. Zmajal je z glavo in šel gledat, kako je Ferdinando opravil delo, ki ga ni bil vajen. Kmalu se je vrnil in Ferdinanda mežikaje potrepljal po širokih ramah.

»E, brate, to je slaba šala. Daj, daj, zavihajmo rokave in pojdimo točit! Iz medišč se cedi, brate!«

Ferdinando si ni dal dopovedati. Le čemu bi hodil k praznim panjem, da bi se mu potem smejali. Njegova žena pa je le šla gledat. Pritekla je po vrtu in se od začudenja držala za glavo.

»Ferdinando! Satje je spet polno! Čudež, čudež!«

Za glavo se je držal tudi Ferdinando, ko se je prepričal, da je res, kar je razglasila žena. Satje je bilo polno in pred prijateljem je bil postavljen na laž.

Kar je sledilo, si lahko predstavljamo. Spet en sod medu. Dva soda medu — zdaj je verjel tudi prijatelj. V treh ali štirih dneh so bile čebele napolnile še enkrat vse satovje in potem ni bilo do letos nobenega takega čudeža več.

Ferdinandu je šele izkušen čebelar dopovedal, da to ni bil čudež, ampak da so bili tisti čas borovi gozdovi v mani in da se je zgodilo nekaj takega kot njega dni Izraelcem v puščavi.

Od takrat torej ni bilo več take letine, in Ferdinandu so ostale sanje, kot da bi tisto prvo ne bilo res in se zato ne bo več ponovilo.

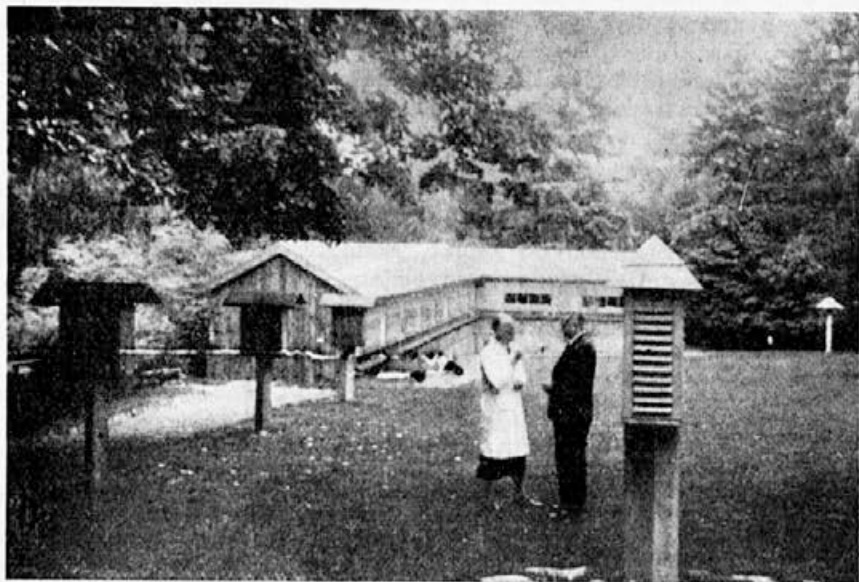
Pa vendar ...

Na Velem Lošincu so prekrasni borovi gozdovi in gosti nasadi smrek. Tudi cipres in pinij je precej, medtem ko je listovcev zelo malo. Ponekod je mnogo kadulje in žepka. Podnebje je izredno milo, tako da je Veli Lošinj zaradi tega že davno znan kot klimatsko zdravilišče za astmatične in na srcu bolne ljudi. Tam ni nikoli neznosne vročine, ker vedno rahlo in prijetno pihlja. Veliki borovi gozdovi, kjer so tudi do sto let stara drevesa, dajejo bolnikom dovolj sence in vonja po smoli. Čebelje paše pa otok vendarle nima toliko, da bi se splačalo vzdrževati večje število panjev. Na otoku so zdaj vsega samo trije čebelarji z našim Ferdinandom vred. Vsi čebelarijo v dadant-blatovcih, ki jim najbolj ustrezajo, poznajo pa tudi AŽ-panje.

Izredne pašne razmere pa so na sosednjem otoku Cresu. Tam imajo nekateri čebelarji po sto panjev in vsako leto primerno medu na kadulji (kušu), materini dušici, žepku in sadnem drevju.

Morda bi se dalo tudi na Velem Lošinju doseči več, če bi se dovolj zanimali za to vejo gospodarstva. Naš Ferdinando je samo slišal zvoniti o prevažanju čebel na pašo, prevažal pa nikdar ni. A bi se prevažanje najbrž splačalo, saj povsod po bližnjih otokih nekoliko medé bodisi kadulja ali druge medovite rastline, ki rastejo tamkaj. Prevoz bi ga skoro ne veljal beliča, ker ima vsak otočan čoln, največkrat celo čoln z motorjem.

No, Ferdinando je poseben človek. Ne samo širok in obsežnega telesa, ampak tudi izredno dobrega srca. Kot upravnik doma za onemogle posveča ves svoj prosti (in kajpak tudi uradni) čas v skrb mu izročenim betežnim ljudem. Čebele so mu le v bežno razvedrilo po nemalo napornem delu. Ta njegova velika ljubezen do starih ljudi je tisto, zaradi česar ga Lošinjani tako visoko cenijo. Človek je, ki ima vse lepe lastnosti ljubitelja cvetja in požrtvovalnega skrbnika — torej lastnosti, o katerih trdijo, da so tudi lastnosti pravih čebelarjev. Toda čebel pravzaprav naš Ferdinando nima.

Za čebelarskim inštitutom v Grinzingu stoji več čebelnjakov, v katerih delajo razne poizkuse s čebelami. Mož v belem plašču je vodja inštituta ing. Jordan.

STARI ČEBELARSKI PISCI O ČEBELAH IN ČEBELJARJENJU

Iz grščine prevedel J. Fašalek

Kdor bo iskal v prevodih grških in rimskih čebelarskih pisateljev praktičnih navodil za čebeljarjenje, bo seveda jezen odložil branje. Komur pa je za to, da spozna, kako so ljudje čebelarili v preteklih dobah, kakšno je bilo njih mišljenje o čebelah in kakšen razvoj znanosti je bil potreben, da smo se v spoznanju narave in družbe povzpeli tako visoko, kot smo danes, skratka, kdor se hoče učiti iz preteklosti in pravilneje ceniti sedanjost, ta pa bo z veseljem prebiral stare čebelarske pisce. Zato se je tudi Slovenski čebelar odločil, da bo začel z objavami prevodov in tako izpolnil tisto vrzel, ki so jo drugi narodi že zdavnaj zamašili v svoji čebelarski literaturi. Seveda bomo prevodom dodali tudi potrebne opombe, in sicer na koncu vsakega posameznega prevoda.

Aristotel, O živalstvu, V. knjiga, 21. poglavje

Aristotel se je rodil leta 384 pred našim štetjem v makedonskem mestecu Stagiri. Njegov oče je bil osebni zdravnik makedonskega kralja. Z osemnajstimi leti je prišel mladi Aristotel v Platonovo šolo. Do njegove smrti je bil njegov najpomembnejši učenec. Nato je odšel v Malo Azijo in je bil od leta 342 učitelj velikega osvajalca Aleksandra Makedonskega. Leta 335 je ustanovil v Likejonu v Atenah svojo šolo. Njegovi učenci so študirali na hodniku, po katerem so se sprehajali. Zato je dobil ta zavod ime šola peripatetikov ali sprehajalcev. Glavna naloga njegove šole je bilo raziskovanje. Aristotel pa ni bil samo učitelj, ampak tudi znanstvenik in pisatelj. V svojih spisih o naravi obravnava vsa njena področja. Zlasti pomembno je njegovo delo o živalstvu, kjer govori tudi o čebelah. Svoje nauke o narodi je črpal Aristotel največ iz lastnih izkušenj, deloma pa tudi iz 300-letnega razvoja prirodnih znanosti v Grčiji. Razumljivo je, da je njegovo znanje kljub temu zelo pomanjkljivo, vendar, kakor smo že rekli, Aristotelu ne moremo odvzemati zgodovinskih zaslug, saj je še skoraj ves srednji vek veljal glede naravoznanstva kot ena izmed največjih avtoritet.

Razmnoževanje

O razmnoževanju čebel ni vseskozi enotnega mnenja. Nekateri trdijo, da ne ležejo jajčec in se ne plodijo, marveč prinašajo zalego iz cvetov kalintrona, kalama ali celo olive, kot pravijo tretji. Za zadnjo domnevo navajajo dokaz, da je največ rojev takrat, ko (čebele) hero na olivah. Nekateri zopet menijo, da nosijo iz delov naštetih rastlin le trotovsko zalego, medtem ko ležejo drugo kralji. Sta dve vrsti kraljev. Boljši je rdečerumen, drugi pa je temen in pisan. Kralj je dvakrat večji od delavke. Njegov zadek je približno za polovico večji kot pri delavkah. Nekateri imenujejo kralje tudi matere, ker morajo roditi. Za to trditev navajajo dokaz, da lahko najdeš v panju trotovsko zalego, ne pa čebelje, čeprav ni matere.

Tretji zopet mislijo, da se pariyo, in sicer naj bi bili troti samčki, čebele pa samičke. Čebele se torej razvijajo v celicah satja, kralji pa samo v posebnih celicah, ki vise na spodnji strani satov. Njih razvoj je namreč drugačen kot druge zalege. Čebele imajo želo, ki ga trotje nimajo; kralji in vodje ga sicer imajo, pikajo pa ne, zaradi česar mislijo nekateri, da ga nimajo.

Vrste (22. poglavje)

Čebel je več vrst. Najboljša je majhna, okrogla in pisana čebela, druga je dolga in podobna Anthreni (mali osi), tretja je tako imenovana roparica, ki je temna in ima široko telesce, četrta je trot, največji med vsemi, brez žela in lenuh. Zato pokladajo nekateri čebelarji mreže pred panje, in siter tako, da troti ne morejo skozi nje, ker so preveliki, čebele pa lahko. Kot sem že omenil, sta dve vrsti kraljev. V vsakem panju ni le eden, ampak jih je več. Če ni dovolj kraljev, družina propade, ne zato, ker nima voditelja, marveč, ker so za razvoj čebel verjetno vendarle potrebni. Družina prav tako propade, če je kraljev preveč, ker povzroče njeno cepitev. Kadar je pomlad pozna in nastopi suša, ali pade rosa na rastline, je malo zalege, pač pa prineso čebele v sušni dobi več medu; v deževem vremenu je več zalege, zaradi česar je istočasno obilo oliv in rojev.

Aristotel,
eden največjih grških mislecev
in naravoslovcev.

Zivljenje in delo čebel

Najprej izdelajo satje, nato polože vanj jajčka iz ust, kot menijo tisti, ki trdijo, da jih prinašajo od zunaj. Potem nanosijo poleti med kot hrano zase. Vosek za satje pripravljajo iz cvetov, zadelavino pa iz drevesnih izcedkov. Med pada izpod neba, in to v času, ko vzhajajo zvezde in zaide mavrica. Pred vzhodom gostosevcev ga sploh ni. Kot sem že omenil, pripravljajo čebele vosek za satje iz cvetov. Da medu ne dobivajo tako, temveč ga le nabirajo, ko pada na zemljo, navajam v dokaz naslednje: v dveh ali treh dneh imajo čebelarji polne panje medu. Nadalje je jeseni

sicer dovolj cvetlic, medu pa nobenega, če so ga že prej odvzeli. Ako so čebelarji nabrani med že iztočili in če v panju ni več hrane ali le v majhnih količinah, bi čebele med znova nabrale, če bi ga lahko dobile na cvetovih. Ko med dozori, se zgosti. Sprva je tak kot voda in ostane nekaj dni tekoč, ker še ni v teh prvih dneh zgoščen. Zgosti se šele v dvanajstih dneh. Med materine dušice lahko takoj spoznaš, ker se odlikuje po sladkobi in gostoti. Čebela obletava vse cvetove, ki imajo čaše, pa tudi druge, če izločajo medičino. Sadežev se ne dotakne. V panj prinaša s cvetlic medičino, ki jo nabira z jeziku podobnim organom. Med odvzameš, ko opaziš sadove divje smokve. Čebele delajo najboljše sate, dokler prinašajo med. Vosek in čebeljo hrano nosijo na nogah, med pa izbljuvajo v celice. Ko so odložile jajčka, jih vale kot ptice. Dokler je žrka majhna, leži v celici poševno, pozneje se sama zravna pokonci in sprejema hrano. Drži se ob celici, na katero se lahko opira. Čebelja in trotovska zalega je bela; iz nje se razvijejo bube, ki rastejo ter postanejo čebele in troti. Kraljevska zalega je svetlorumena, mehka kot nekoliko trši med in po velikosti že od vsega začetka skoraj enaka živali, ki iz nje nastane. Vendar se ne razvije najprej žrka, temveč verjetno takoj kralj. Ko dozori v eni ali drugi celici zalega, priteče iz sosednje vanjo med. Ko je celica že zaprta, dobi mladica noge ter krila, in ko je že popolnoma razvita, predre pokrovček in izleti. Dokler je še žrka, izloča blato, pozneje pa, kot sem že omenil, ne več, dokler ne izleti. Ako mladici, prej ko dobe peruti, odtrgaš glavo, jih čebele požro; če odtrgaš troto krila in ga nato pustiš na prosto, odgrizejo čebele krila tudi vsem drugim.

Znamenitosti

Čebelja življenjska doba traja šest let, posamezne jih dosežejo celo sedem. Ako pa preživi družina devet ali deset let, menimo, da je bila dobra. V Pontu je neka vrsta svetlejših čebel, ki nanosijo med dvakrat na mesec. V Temiskiri ob Termodontu gradijo v zemlji in v panjih satje, ki skoraj nima voska, pač pa gost med. Sat je gladek in enakomeren. Vendar se to ne dogaja vedno, temveč le pozimi. V tem letnem času cvete bršljan, ki ga je v Pontu veliko in na katerem nabirajo čebele med. Iz notranjih pokrajin prinašajo v Amisos zelo gost med, ki ga narede čebele na drevesih brez satja. Podobne stvari lahko tudi sicer najdeš v Pontu. So še čebele, ki zgrade v zemlji trojno satje; v njem najdeš med, ne pa žrk. Vendar ni vse satje take vrste in vse čebele ne grade enakega.

Čebelji sorodniki

Ose Anthrene in Sphekes gradijo satje za svojo zalego, čeprav nimajo kralja in se klatijo naokrog, ne da bi ga našle. Anthrene delajo gnezda na višje ležečih krajih, druge ose pa v duplinah in v zemlji, če imajo kralja. Satje teh živali in tudi čebelje je šesterooglato, vendar ni iz voska, temveč iz snovi, podobne koži in pajčevini. Satje Anthren je bolj gladko kot satje os. Kot kapljica velika jajčka ležejo kakor čebele na celično steno, kjer obvisijo. Vendar ni zalega v vseh celicah enako velika. V nekaterih so živali že tako velike, da morejo zleteti, v drugih so še bube, v tretjih pa žrke.

Enako kot pri čebelah izločajo blato le žrke. Dokler so še hube, se ne premikajo in je celica zaprta. V satju Anthrene najdeš v celici ob zalegi kapljico medu. Zalega in žrke ne leže na dnu celice, temveč ob stenah.

Znosci (Megachilidae) si grade na kamenju ali temu podobnem prislonjena, naprej štrleča gnezda iz zemlje. Zalepijo jih s slino. Gnezdo je debelo in trdno. Težko ga prebodeš s kopjem. Tod ležejo jajčeca, iz katerih se razvijejo bele žrke v črni koži. Razen nje je v zemlji še vosek, ki pa je svetlejša barva kot čebelji.

Tretja knjiga, 10. poglavje: O razmnoževanju živali

Razmnoževanje čebel je težko razložiti. Iz opazovanj lahko sklepamo, da nastanejo mladice brez parjenja tudi pri čebelah, kot je pri neki vrsti rib. Zalego prinašajo ali od zunaj, kot jih mnogo trdi, kjer nastaja sama od sebe, ali pa jo pripravi kako drugo živo bitje, ali jo ležejo same, ali pa jo deloma ležejo, deloma pa prinašajo od drugod. Nekateri se pridružujejo zadnjemu mnenju in trdijo, da prinašajo od drugod le trotovska jajčeca. Jajčeca ležejo po parjenju ali brez njega; pri zaleganju po parjenju lahko rode posamezne vrste samo lastno vrsto, ali ena vrsta obe drugi, ali pa se pari vrsta z vrsto in rodi tretjo vrsto. S tem hočem povedati, da rode čebele mlade čebele po parjenju, da nastajajo troti iz trotov in kralji iz kraljev; v drugem primeru, da nastajajo troti in čebele morda iz kraljev in vodij, v tretjem pa, da izhajajo vse tri vrste iz združevanja trotov in čebel.

Vendar je vse to nemogoče, če pomislimo že na posebno svojstvo čebel in prav tako na živalstvo sploh. Če jajčec ne ležejo same in jih prinašajo od drugod, bi se morale razviti čebele tudi na kraju, odkoder jih dobijo, ne da bi jih čebele odnašale. Zakaj bi se naj razvile, če odnašajo jajčeca drugam, na prvem mestu pa ne? Ako bi izviralajo jajčeca od kakšnega drugega živega bitja, bi se moralo razviti iz njih prav to bitje, ne pa čebele. Lahko

Čebele nabirajo med
na bršljanu

je razumeti, da prinašajo med, saj je njih hrana. Vsekakor pa bi bil to nesmisel pri jajčkah, ki bi bila tuja. Čemu bi jih naj prinašale? Vse, kar rodi potomstvo, skrbi le za svoj zarod. Tudi ni verjetna domneva, da bi bile čebele ženskega, troti pa moškega spola. Saj samicam narava nikoli ne daje orožja za obrambo. Troti namreč nimajo žela, medtem ko ga imajo prav vse čebele. Brez osnove je tudi drugo mnenje, češ da so čebele moškega, troti pa ženskega spola; samci nikjer ne skrbijo za zarod, kar pa za čebele ne drži. Ker je najti trotovske zalege, čeprav ni trotov, čebelje pa brez kralja ni — zaradi česar mnogi sklepajo, da pride od drugod le trotovska zalega — je očitno, da čebele niso plod parjenja enake vrste in tudi ne parjenja med čebelami in troti. Že iz prej navedenega lahko sklepamo, da ne prinašajo trotovske jajčec od drugod. Nemogoče je tudi, da bi bile ene čebele moškega, druge pa ženskega spola, kajti pri vseh vrstah živali se razlikujejo samci od samic. Tudi same bi se lahko razmnoževale. Toda pravijo, da ni čebelje zalege brez kralja v panju. Za nastanek čebel bodisi iz trotov, samo iz njih ali po parjenju s čebelami je upravičen pomislek, da še nihče ni videl parjenja med njimi. Če bi bile moškega in ženskega spola, bi se moralo kaj takega večkrat dogajati. Ostaja še možnost, da se pariyo le kralji in ležejo jajčka, ker se tudi sicer razmnožujejo z oplodnjo. Očitno pa se izležejo troti, čeprav ni kralja. Kraljevske zalege čebele ne morejo od nikoder dobiti in je tudi same po parjenju ne morejo narediti.

Preostane le še, da zagovarjamo razvoj, kot ga je opaziti pri nekaterih ribah, da namreč rode čebele trote brez predhodnega parjenja, in so torej ženskega spola ter da imajo moške in ženske organe kot rastline. Saj imajo tudi orožje za obrambo; bitja, pri katerih je moški organ mogoč, ne smemo imenovati ženskega spola. Ako je torej očitno, da nastanejo troti brez parjenja, mora veljati isto za kralje in čebele, da se namreč rode na enak način. Če bi se pojavile tudi kraljevske celice brez kraljev, bi morale roditi še čebele lastno vrsto brez parjenja. Ker so čebele nekaj nenavadnega in svojevrstnega, je še njih razmnoževanje neka posebnost. Tudi pri drugih živih bitjih se dogaja, da se razmnožujejo brez oplojevanja, vendar je nekaj izrednega, da rodi vrsta sebi neenake potomce. Eritrine rode vendar eritrine in hane zopet hane (neke vrste rib, imena ni mogoče prevesti v slovenščino). Značilno je, da se čebele ne rode kot mušice in sorodne živali, temveč da izvirajo od kraljev, ki so vsekakor druga, vendar sorodna vrsta. Ker je njih naloga razmnoževanje, imajo ustrezne lastnosti. Kralji so po velikosti podobni trotom; ker imajo želo, tudi čebelam. Glede zadnjega so podobne čebelam, po velikosti pa trotom. Neka razlika namreč mora biti, saj rodi ista vrsta vedno svoje potomstvo, ki je iste vrste. Pri čebelah ne more biti tako, sicer bi bili v vsej družini sami kralji. Čebele so jim podobne po pomenu in še, ker ležejo jajčka, troti pa po velikosti (če bi imeli želo, bi bili kralji). Zato ostajajo, kar se tega tiče, še nadalje težave. Kralji so podobni obema vrstama: po želu, ki ga imajo, čebelam, po velikosti pa trotom. Vendar morajo tudi sami izhajati iz živega bitja. Ker to ne morejo biti ne čebele in ne troti, morajo svojo vrsto sami roditi. V ta namen grade kraljevske celice, a le v majhnem številu. Rezultat je torej takle: kralji rode svojo kot tudi drugo vrsto, namreč čebele, čebele zopet

drugo vrsto, to je trote, vendar svoje ne morejo. Te možnosti nimajo. Ker je vsepovsod v naravi določen red, tudi trotom ni mogoče roditi nove vrste. In temu je res tako: sami izvirajo od drugih bitij, vendar pa ne morejo imeti potomcev. Sposobnost razmnoževanja je torej pri tretji vrsti omejena. Narava je smotrna: ohranijo se vrste in nobena ne izumre, čeprav niso vse zmožne razmnoževanja. Utemeljeno je še dejstvo, da je v sušnih letih dovolj medu in trotov, v deževnih pa mnogo zalege. Vlažno vreme ima namreč, za posledico, da nastaja v kraljevskem telesu več zarodne snovi, lepo vreme pa povzroča isto pri čebelah. Ker imajo čebele le malo zarodne snovi, ta laže prenaša lepo vreme. Prav tako je smotno, da so kralji, kot da bi bila njih naloga le zaleganje, oproščeni vseh navadnih del v panju, na drugi strani pa so izredno veliki, kot da bi imelo njih telo samo nalogo roditi. Brez vzroka tudi nedelavni troti nimajo obrambnega sredstva, da bi si poiskali hrano, temveč le okorno telo. Glede na velikost so čebele nekako v sredi med obojimi (zato so dela najbolj zmožne) in so pridne, ker redijo otroke in očete. Nujno je še, da ubogajo kralje, ker jim dolgujejo svoje življenje — če bi takega razmerja ne bilo, bi vodilna vloga kraljev ne imela pravega vzroka —; prav tako je pametno, da jim kot svojim roditeljem dovoljujejo brezdelje, imajo pa v oblasti tudi svoje otroke - trote. Prav

Med pada izpod neba, ko vzhajajo zvezde
in zaide mavrica.

je držati na povodcu zarod, zlasti pa tak, ki nič ne dela. Dejstvo, da rode kralji, čeprav jih je malo, toliko čebel, je paralelno z razmnoževanjem levov. Levinje skotijo prvič po pet mladičev, pozneje manj, nazadnje le še enega in naposled nobenega več. Enako rode kralji sprva množico sebi enakih, pozneje pa le malo mladic lastne vrste. Ker v prvem primeru potomke niso tako velike živali, je vrnila narava svoji vrsti v velikosti, kar ji je vzela po številu. Iz vzrokov, ki jih narekuje pamet in iz razvojnih

pojavov čebel je lahko sklepati, da se razmnožujejo na opisani način. Vendar še samega razvoja nihče ni dovolj opazoval. Ko bo tudi temu zadoščeno, bomo morali bolj verjeti opazovanju narave kot teorijam, ki jim bo treba pritrditi le, če ustrezajo pojavom. Dejstvo, da so jajčka v celicah majhna, je dokaz za trditev, da imamo tu opraviti z razmnoževanjem brez oplodnje. Pri žuželkah, ki se razmnožujejo z oplodnjo, traja razmnoževanje dalj časa in take žuželke rode potomstvo, podobno dokaj veliki žrki. Pri čebelam podobnih živalih, kot osi in mali osi je v nekem pogledu sigurna podobnost. Vendar ni opaziti pri njih očitnih pojavov, ker nimajo v sebi ničesar božanskega kot čebelja vrsta. Jajčka ležejo tako imenovane matice, ko so se med seboj sparile. Te začno graditi tudi satje. Njih oplojevanje so pogosto opazovali. V knjigi o živalih pa sem opisal, kakšna je razlika med naštetimi vrstami in čebelami.

S ČEBELAMI PO LIKI, DALMACIJI, HERCEGOVINI IN BOSNI

FRANC KASTELIC

V Duvnu je skoraj vedno dobra paša. Domačim čebelarjem se sicer čebele pozno razvijejo, toda redko je leto, da ne bi imeli v juniju točenja ali celo dve. Leta 1953 je bilo tu rekordno čebelarsko leto. Povprečno so točili po 100 kg na panj, čebelar Pranjč iz vasi Mrkodol pa je iz dveh panjev dobil dva roja in 400 kg medu. Leta 1954 so v juniju dvakrat točili, ko pa sem 1. julija jaz pripeljal tjakaj čebele, je zapihal močan južen veter, cvetje je ovenelo in medenja je bilo konec.

V okolici Livna, Bos. Grahovega, Drvarja, Bugojna in Konj Dolca so podobne pašne razmere kot na Duvenskem polju, samo da je v hribovju več gozdov. V glavnem raste v gozdovih smreka, jelka, leska in nekaj bukovine. Kakih 15 km od Duvna smo leta 1955 postavili v vasi Kongoro zadružne čebele na šolsko dvorišče. Ko smo pričeli panje razkladati, je pridrelo nad nas več kmetov in njihovih žena. Zahtevali so, da čebele takoj odpeljemo, češ da škodujejo pridelku, in da ne bodo ovce imele zaradi njih mleka. K sreči je imelo učiteljstvo tisti dan ravno konferenco. Priskočilo nam je na pomoč in doseglo, da smo panje lahko razložili. Naslednje dni, ko sem delal pri čebelah, so prihajali kmetje še vedno k meni in vztrajali, da je treba panje odpeljati. Mnogo je bilo treba razlaganja, da sem jih prepričal o neškodljivosti čebel. Pozneje smo postali celo dobri prijatelji.

Vas Ravno stoji približno v sredini trikota: Duvno, Prozor, Kupres. Zahodno od te vasi je vas Mušiči, kjer žive večinoma pravoslavni, vzhodno od Ravnega pa je vas Zvirnoče, kjer prebivajo katoliki. Tu so se naselili še pod turško in avstrijsko vlado kot begunci iz Hercegovine in Dalmacije. Vse te vasi imajo prisojno lego pod hribovjem in nad 1200 m nadmorske višine. Življenje v njih je še primitivnejše kot na Duvenskem polju. Pozimi zapade tu do 4 m snega in prebivalstvo je popolnoma odrezano od zunanjega sveta.

Južno pred temi tremi vasmí je ravnica, podobna Duvenskemu polju, kakih 5 km široka in 15 km dolga. Tu so obdelana polja in travniki, vendar se vse kulture na njih zaradi višinske razlike razvijajo kasneje kot v Duvnu. Košnja trave se prične proti koncu julija, a žetev žita okoli petnajstega avgusta.

Na južni strani te ravnice sta mlekarne in živinska staja državnega posestva Riliči, ki goji do 5000 ovac in nekaj sto glav goveda ter ima svoje traktorje in kamione. V mlekarni pridelujejo mleko in sir za izvoz v Grčijo. Mimo mlekarne vodi cesta Duvno—Prozor.

Okrog omenjene ravnine je golo hribovje, le tu in tam je nekaj košenin, ki so povečini pašniki za govedo in ovce. Hribovje je deloma poraščeno z raznim medovitim cvetjem. Tam je najti celo čišljak, največ pa je dujčeca, ki prične cveteti v začetku julija in medí v vlažnih letih do žepkove paše, to je približno do 10. avgusta. Plavega žepka je tu ogromno. Cvete približno do 1. septembra, potem pa je paše konec in se je treba s čebelami preseliti v nižje kraje, kjer cvete žepek pozneje. (Žepek cvete namreč narobe kot druge rastline najprej v višjih legah.) Beli žepek je razširjen vse od krajev Vranić, Imotski, Ljubiški, Vrgovac in Makarska tja do Splita in Jablanice, preko Mostarja, Metkovića in Novih sel do Ploč ter preko Smokovljan in Hutova do Dubrovnika. Ob železniški progi Sunja—Split so žepkova pasišča od Liškega Tiškovca do Knina, ob progi Karlovac—Split pa od Liškega Osjeka do Knina. Dobra pasišča so tudi nad Reko do železniške postaje Plase preko Bakra in Crikvenice. Severno od vasi Ravne so gozdovi, v katerih je polno smreke in jelke, ki pa menda nikoli ne medita. Tako vsaj trdijo domači čebelarji, ki čebelarijo zelo preprosto v tako imenovanih »dubinah«, odžaganih votlih deblih, do 80 cm visokih, na vrhu pokritih z deskami in stoječih na prostem. Naprednejši imajo te »dubine« zbite iz desk.

Na severu odtod je večji kraj Kupres, kjer so odlična travniška pasišča, ki se vlečejo proti Bugojni in zahodno do Drvarja.

Leta 1957 sem se zopet odločil, da postavim čebele v vas Ravne. Dne 21. junija sem jih pripeljal iz Jablanice do omenjene mlekarne, ki je oddaljena od vasi kakih 5 km. Poljska pot je bila tako razmočena, da nisem mogel do Raven. Panje sem razložil in odprl, nakar sem se napotil do upravnika državnega posestva v Ravnah, da ga obvestim o svojem prihodu. Ker upravnika nisem našel doma, sem odšel na direkcijsko državnega posestva Riliči 15 km daleč. Tam sem govoril z namestnikom direktorja tovarišem Uglešo o postavitvi čebel na njihovo zemljišče. Dovolil pa mi jih je postaviti samo pod pogojem, če mu plačam 500 dinarjev pristojbine od panja. Ves začuden sem mu povedal, da sem prejšnje leto plačal samo po 50 dinarjev od panja, pa ni hotel prav nič popustiti v svoji zahtevi, češ da imajo ovce dva odstotka manj mleka in da je manj žita oziroma trave vsepovsod, kjer so čebele. Nekaj časa sem ga prepričeval, da to ni res, vendar brez uspeha. Naposled sem se ujezil in mu dejal, da bi ga bilo treba v časopisih ovekovečiti.

Nazaj grede sem se oglasil v vasi Ravne pri kmetih, ki so me prejšnje leto vabili. Bili so zadovoljni, da pri njih postavim čebele, in obljubili so mi celo, da mi jih bodo zastonj zvozili preko ravnine. Meni pa je iz raznih

vzrokov najbolj ugajal prostor pri osnovni šoli, kjer smo imeli že leta 1955 zadružne čebele. Odšel sem k upravitelju šole, ki je brez nadaljnjega dovolil, da tam postavim čebele. Da bi se izognil prevozu čebel z bosenskim kmečkimi vozovi, sem šel naslednji dan zopet na direkcijsko državnega posestva Riliči. S tovarišem Uglešom sem se znova razgovarjal o »pašarini«, pa je popustil samo za 100 dinarjev na panj. Rekel sem mu, da toliko ne bom plačal, a da bom kljub temu prepeljal čebele v vas Ravne. Tedaj se je razburil in trdil, da bom moral vseeno plačati, ker se bodo čebele pasle in delale škodo na njihovem zemljišču. Svetoval sem mu, naj državno zemljišče ogradi, če hoče mojim čebelam zabraniti pašo na njem, in se poslovil. Nazaj grede sem se zopet ustavil pri kmetih v vasi Ravne, da bi najel vozniške. Toda takoj sem opazil, da niso več tako prijazni, kot so bili prej. Izgovarjali so se na razne načine. Le eden mi je rekel, da mi bo čebele prepeljal, če mu pokažem potrebno dovoljenje. Obljubil sem mu, da mu bom drugi dan to dovoljenje prinesel, toda naslednji dan sploh ni hotel več z menoj govoriti.

Dne 26. junija sem v sosednji vasi Mašići le našel voznika za ta prevoz. Nakladati smo začeli rano zjutraj. Pomagala sta mi tudi čebelarja Ivo Barbarić iz Čapljinine in Florijan Furda iz Vinkovcev. Dve vožnji sta šli v redu, ko pa smo pripeljali tretjič, je prišlo k nam pet kmetov in iz istih vzrokov, kot jih je navedel tovariš Ugleša, prepovedali, da bi razložili čebele. Kmalu nato se je zbralo okrog nas kakih trideset kmetov, ki so začeli groziti z motikami in koli. Dva učitelja sta kmete mirila, da smo lahko čebele razložili, vendar jih odpreti nisem mogel. Medtem je prišel mimo upravnik državnega posestva tovariš Čelebić. Prosil sem ga za pomoč, ker ima kot upravnik, sekretar partije in poslanec velik vpliv na ljudi. Ta pa je pokazal na kmete in odgovoril: »Tu je oblast«. Kmetje so po tej vzpodbudi še bolj navalili name. Preostalo mi ni nič drugega, kakor da sem zbežal najprej v šolo in nato čez polje do mlekarne k drugim čebelarjem. Čebele so ostale seveda zaprte. Ker sem bil to popoldne popolnoma brez moči, sem se domenil s čebelarjem Barbarićem iz Čapljinine, da bo šel z mojim kolesom do pošte v Riliče klicati miličnike. Dobil je kmalu zvezo z milico v Kupresu in, ko jim je stvar razložil, so obljubili, da pridejo naslednji dan zjutraj z džipom intervenirat. Na občini so mu dejali, da pride z milico tudi njihov zastopnik. Ko se je Barbarić vrnil mi je rekel, da ima vtis, da se bodo čebele prej zadušile, preden bodo prispeli miličniki in zastopnik občine. Res so prišli, toda šele tretji dan, a ne k čebelam, da bi videli njih uničenje, temveč samo do kmetov. Naročili so jim, naj mi dajo mir, in jim rekli, da bodo morali povzročeno škodo plačati. Takoj po vrnitvi Barbarića sem naprosil še čebelarja Furda in Bošnjaka, da naj gresta z menoj odpret čebele in urediti najnujnejše. Malo sta oklevala, toda naposled sta le odšla z menoj. Ko smo prišli do čebel, so se nam pridružili še trije učitelji. Odrpli smo čebele, ki so le iz malokaterega panja izletele, zakaj žrela so bila zatrpana z mrtvicami. Ugotovili smo, da se je pet panjev popolnoma zadušilo, v drugih pa da je padlo 40—80 % čebel. Po tej ugotovitvi smo sestavili zapisnik o dejanskem stanju in sedaj teče proti krivcem tožba na okrožnem sodišču v Mostarju. Čebele so zaradi tega tako oslabele, da so bile tisto leto in letošnjo pomlad nesposobne za vsako pašo.

Nekaj podobnega se mi je zgodilo leta 1954 v vasi Kesići blizu Bosanskega Grahova. Prispel sem s čebelami iz Duvna brez dovoljenja za Bosansko Grahovo, od koder sem imel namen potovati v Strmico. Ker pa sem v Bosanskem Grahovu srečal čebelarje, ki so mi povedali, da tehničar v Strmici pada in da se nasprotno v Bosanskem Grahovem dviga, sem se odločil, da postavim čebele v vasi Kesići, to je 4 km od Bosanskega Grahovega. Ko sem v popoldanskih urah čebele razložil, so prišli k meni trije čebelarji madžarskega porekla in so od mene zahtevali, da jim pokažem dovoljenje za stojišče. Rekli so, da je ta okoliš določen samo za madžarske čebelarje in da moram čebele takoj zopet odpeljati. Naposled so se me dejansko lotili in moral sem pobegniti v bližnji gozd. Vrnil sem se šele pod večer in odprl čebele. Drugo jutro sem odšel na občino, kjer me je predsednik vljudno sprejel, a dovoljenja mi ni dal. Rekel mi je, naj pridem naslednji dan. Res sem se drugi dan zopet javil na občini, prišli pa so tudi nasprotniki. Ker predsednik občine ta dan ni bil prisoten, smo se začeli spet prerekati. Madžarski čebelarji so me pehalj po hodniku, da sem se moral zateči v sekretariat, od koder sem klical milico, ki je takoj prispela. Četrti dan smo se znova sešli z nasprotniki na hodniku občine. Predsednik je po naključju prišel iz svoje pisarne in, ko me je zagledal, me je takoj poklical v svojo pisarno, moje nasprotnike pa nahrulil, da naj mi dajo mir. Prejel sem dovoljenje ne samo za 50 panjev, ampak za 500 in tako preskrbel pasišče še za čebele Glavne zadrुžne zveze v Ljubljani.

JESENSKI PREGLED PANJEV

S. R.

Ajda sicer že nekaj let ne medi več tako, kot je včasih, kljub temu pa ima za čebele velik pomen, ker da ob količkaj lepem vremenu precej obnožine, ki vzpodbuja matice k močnejšemu zaleganju. Mlade čebele, ki se poležejo med ajdovo pašo, gredo v zimo nezgarane in zato dalj časa žive. Dobro založene z beljakovinami predstavljajo jedro zimskega gnezda in oskrbujejo spomladansko zalego. Ob večjih zalogah obnožine nimajo spomladi tolike potrebe, da bi prezgodaj izletavale po hrano v naravo, kjer marsikatero umori hlad. Takrat je vsake čebele škoda, vsaka izgubljena pomeni v gnezdu pečico manj.

Kdor jesenske paše nima, si mora pomagati s pitanjem na zalego. Ne smejo ga varati v tem času niti močne družine, če imajo malo zalege. Zavedati se mora, da je največ čebel starih, ki do zime večinoma pomro, saj traja življenjska doba poletnih čebel največ 8 tednov.

Ob prav dobri poletni, posebno gozdni paši večkrat čebele zelo oslabijo, če neprestano ne skrbimo, da ima matica dovolj prostora za zaleganje. Ob odlični paši ta skrb nič ne zaleže, ker čebele malone pri vsaki celici, ki se iz nje izleže čebela, prehitijo matico in pred njo zalijejo celico z medičino. Stare čebele odmirajo, naraščaja ni, družine pešajo. Pri takih panjih nam po končani paši ne preostane nič drugega, kakor da jih združimo. Vendar še združevanje samo ne pomaga, ker je večina čebel za zimo prestarih.

Ko si je čebelar zagotovil močne panje z obilico mladih čebel, ga čaka okoli 15. septembra ali kak teden po končani jesenski paši drugo važno delo: jesenski pregled vseh družin. Odlagati tega dela nikakor ne sme. Čim prej pripravi čebele za zimo, tem manj je nevarnosti, da bi ga čas prehitel.

Izpraznjenje medišč. Nekateri čebelarji najprej izpraznijo medišča, očistijo sate vseh prizidkov in jih zložijo v omaro, posebej tiste, ki jih bodo izločili, posebej, prazne, posebej medene, posebej sate z obnožino, da jih imajo pri roki, ko urejajo plodišča.

So pa čebelarji, ki priporočajo, da pustimo satje v mediščih, dokler mu je nevarna večša, sicer ga je treba v omari pliniti, kar je potem pri urejevanju plodišča nevšečno. Razen tega, ne prenašamo morebitne bolezni iz panja v panj, če zamenjujemo pri urejevanju plodišč, kolikor je mogoče, le sate istih panjev. Dobro je, če že sedaj ugotovimo in zapišemo, koliko imajo posamezni panji v mediščih medu in morda tudi obnožine, kar nam potem pride prav pri urejevanju plodišč.

V mediščih puščajo satje začasno seveda tudi čebelarji, ki v njih prezimujejo čebele.

Čas in način pregledovanja. Za jesensko pregledovanje plodišč se moramo dobro pripraviti. Pri večjem številu panjev to delo težko opravlja en sam, ker je treba biti že zaradi nevarnosti ropanja uren. Zato je potreben pomočnik. Z delom je treba pričeti zgodaj zjutraj in v času izletavanja čebel z njim prenehati. Panjev naj ne pregleduje po vrstnem redu, kakor stoje v čebelnjaku, ampak zdaj na levi, zdaj na desni, da čebele, ki sitnarijo okrog njega, čimbolj zmede. Najbolje pa je, če ima posebno mrežo ali platno, ki ga razpne za panjem, da potem lahko mirneje dela. Če je le mogoče pregledujemo panje brez kajenja, kar v jeseni ni težko. Preveč kajenja povzroča, da se čebele kopičijo in padajo.

Pri pregledovanju spodnje vrste panjev je potreben nizek stolček, zabojček za orodje ali kaj podobnega; čepenje ali pripogibanje preveč utruja. Najprej uredimo tehtnico. Nanjo postavimo kozico, na katero bomo zlagali satje iz plodišča, in jo stariramo. Če je navadna decimalna tehtnica, s kamnom ali s kakim drugim predmetom, da nam ne bo treba njene teže odšteti pri vsakem panju in da ne bomo mešali uteži in se motili, ko bomo tehtali satje; če pa je to prava čebelarska tehtnica, z regulatorjem. Imeti pa moramo še drugo kozico, da nanjo v primeru potrebe denemo sat z matico ali kak sat, ki ga hočemo ločiti od drugih, nadalje sate iz medišč itd.

Presojanje količine medu. Nimajo pa vsi čebelarji tehtnice. Ti morajo količino medu presoditi na oko. To ni težko. Z večletno prakso se presoji tako privadimo, da prav nič ne grešimo, kvečjemu čebelam v korist, če smo čebelarji od srca. 1 dm² na obeh straneh z medom napolnjenega in pokritega sata vsebuje približno $\frac{1}{8}$ kg medu, tri take ploskve torej 1 kg. Izdelan sat v AŽ-panju ima približno 9 dm² površine in torej dobra 2½ kg medu, če je ves pokrit. Ker pa medeni sati navadno niso na obeh straneh enako pokriti, presojamo lahko samo po eni strani. 1 dm² pokritega medu tehta $\frac{1}{8}$ kg, 6 takih ploskev torej 1 kg. Začetniki naj si naredijo satnik, razdeljen na kvadrate (10×10 mm) z žico pa bodo prav lahko določili koli-

čino medu v satu, sčasoma seveda tudi brez tega. Določili bodo težo po občutku in videzu.

Ocenjevanje odkritega medu je zelo varljivo. Povprečno vzamemo polovično težo pokritega medu, manjše količine pa sploh ne štejemo.

Čiščenje satja in panjev. Pregled mora biti v vsakem pogledu natančen. Najprej se lotimo tistih panjev, o katerih menimo, da pri njih ni vse v redu. Dobro je, če panj odpremo kako minuto prej, preden ga začnemo pregledovati. Prvič se trenutno razburjenje medtem poleže, drugič se zaradi svetlobe precej čebel pomakne v notranjost panja. Malenkost morebitnega dima potolaži hudim čebelam še preostalo jezico. Če delamo na prostem, seveda panja ne bomo prej odpirali.

Ob pregledovanju moramo očistiti satje in panje odznotraj. Zato izpraznimo najprej medišča, če jih nismo že prej, odstranimo palice in matično rešetko ter ometemo z nje čebele. Nato ostrgamo prizidke in zadelvino tudi ob straneh, posebno na sprednji strani, in osnažimo nosilce za matično rešetko, ker se nabere na njih med letom precej nesnage; vmes so tudi jajčka voščene vešče.

Moč čebelje družine lahko ugotovimo takoj, ko smo v plodišču odvzeli okence, pod pogojem seveda, da nismo čebel preveč podkadili in jih z dimom pognali v ulice med sate.

Na eni strani dobro zasedenega sata v AŽ-panju je približno 2500 čebel, na obeh 5000. jasno je, da so sati tem manj zasedeni, čim bolj so potisnjeni ob kraj gnezda. Če računamo, da so močno zasedeni samo srednji štirje sati, imajo ti 20.000 čebel, krajna dva na vsaki strani pa skupaj polovico manj, to je 10.000 čebel. Tako bi imela dobra družina jeseni kakih 30.000 čebel in bi potemtakem tehtala 3 kg. Pri nas že zadostuje, če tehta 2,5 kg. Družina s to težo je ob toplem vremenu razprostrta preko vsega plodišča. Čebele torej najdemo v manjšem številu tudi na stranskih dveh satih. Če smo gnezdo že prej zožili, čebele sate gosteje zasedejo in jih je na vsakem satu tudi do 3000. Toda take družine so redke. Zadovoljni smo lahko, če zasedajo po 7-8 satov. Ako imajo še 3–4 cm² zalege, jih lahko brez skrbi zazimimo, saj bodo spomladi še vedno dovolj močne. S še večjim zoženjem gnezda spomladi in pitanjem na zalego jih bomo lahko pravočasno spravili na potrebno višino.

Slabičev pravzaprav sedaj ne bi smeli imeti, saj smo jih morali odstraniti že pred jesensko pašo. Vendar se včasih še pojavi kateri. Najbolje je, da z njim obračunamo ali ga obravnavamo, če ima dovolj mladice in mlado matico, kot prašilčka.

Matica je duša čebelje družine. Imeti pa mora čim boljše lastnosti, ki seveda ne prihajajo do izraza pri njej sami, ampak pri čebelah. Njene sposobnosti moramo sedaj ocenjevati zgolj z vidika, ali ji lahko zaupamo, da bo drugo pomlad z uspehom opravila svojo nalogo. Najmanjša poškodba njenega telesa, n. pr. že izguba ene noge, jo bo ovirala pri delu. Čebelar mora pri vsakem opraviilu v panju poiskati matico in ugotoviti njene telesne sposobnosti. Trditev, da v panju, ki ima v satju zaležena jajčeca, ni treba iskati matice, je napačna in škodljiva prav tako kakor začetnikova radovednost, ko vsak teden vsaj enkrat odpira panj, brska po njem in išče matico. Matic, ki imajo kakršnekoli telesne poškodbe, ne smemo zazimovati.

Kakovost matice spoznamo po stanju zalege, ki v tem času ne sme biti raztresena. Zalega mora biti v sorazmerju z močjo družine in pašo. Matica mora biti taka, da od nje lahko pričakujemo zaželeni uspeh. Najbolje je, če zazimimo družine z enoletnimi maticami, ki so se dotlej dobro izkazale. Če puščamo v panju dvoletne matice, ki smo jih izrabljali po vseh mogočih pašah, je zelo tvegano, kaj bo z njimi tretje leto tako glede njih telesne moči kakor glede zaloge semena. Matice, ki prično prezgodaj zalegati in ki so nas med letom pustile na cedilu, je treba zamenjati z mladimi, ki kažejo boljše lastnosti.

Če matic nimamo zaznamovanih in v panju ni zalege, a je v njem lepa matica, je mogoče, da jo je družina prelegla, kar se ravno ob jesenski paši rado zgodi, in potem ne vemo, ali je sprašena ali ne. Tako družino moramo pitati. Če bo matica začela zalegati in bo zalega normalna, je prav; če ne bo zalegala, je nesprašena in jo izmenjamo, sicer nas lahko spomladi preseneti trotovska zalega. V panju, ki je prelegel, lahko najdemo dve matici, poleg mlade še staro, preužitkarico. Neredko zalegata obe. Pustimo ju, čebele bodo staro prej ali slej odstranile, ali bo pa sama šla v večnost in jo bomo morda nekega dne našli mrtvo na bradi.

Družini z nezaželeno matico najbolje pomagaš tako, da ji dodaš, ko si ji jo odvzel, v medišče ali pa kar v plodišče celega prašilčka z mlado matico. Lahko izkoristiš tudi matico, ki si jo že dobil ali jo šele boš s suhimi čebelami.

Pri jesenskem pregledu mora čebelar dokončno ugotoviti, kako je z novimi maticami v izrojencih, narejencih in rezervnih družinah, kakšne so in kako zalegajo. Šele sedaj jih dokončno potrdi ali jih obsodi na smrt. Rezervnih družin bi moral imeti vsak večji čebelar kakih 10 % od števila plemenjakov, manjši pa vsaj eno ali dve, da nikoli ni v zadregi, če mu kje zmanjka matica.

Vsi tisti, ki rezervnih družin nimajo, so gotovo že večkrat tekali od čebelarja do čebelarja, moledovali za matice in jih, če so jih naposled dobili, navadno drago plačali, ali so pa ostali brez njih ter tako imeli še večjo škodo.

Jesensko sortiranje satja. Če je med sati na kozici še sedaj kateri, ki v plodišče ne sodi, ga nadomestimo s kakim drugim lepim, medenim. Zateva po odstranjevanju starih in nepravilno izdelanih satih se vleče skozi vse leto, pa je vendar pri marsikaterem čebelarju tako satje v plodiščih še pri jesenskem pregledu, tako da je tudi sedaj potreben opomin: proč s takimi sati vsaj sedaj v jeseni. Deviške sate lahko pustimo, če so polni medu, samo ob strani panja.

Obnožina. Ko smo pregledovali sate, smo morali tudi ugotoviti, koliko obnožine imajo družine. Panji se bodo spomladi razvijali le, če bomo na eni strani zazimili take čebele, ki so v jeseni nakopičile v svojih telesih glavne snovi za proizvodnjo mlečka, na drugi strani pa, če imamo v panjih zadostne količine obnožine. Z njo dražijo čebele spomladi svoje žleze, da proizvajajo mleček in silijo matice k zaleganju.

Čebelar naj pri pregledu pazi, da bo obnožina porazdeljena enakomerno po vseh panjih, da nobeden ne bo ostal brez nje, kolikor je pač mogoče.

Poleti ob obilni pelodni paši je obnožina večinoma na obeh krajnih satih, sedaj je njeno mesto v gnezdu ali vsaj v njegovi neposredni bližini, tako da je čebelam v zgodnji pomladi ob potrebi takoj dostopna. Ker pa čebele obnožino proti jeseni rade zalijejo z medom in potem še pokrijejo, je pregled obnožnatih satov v tem času zelo otežkočen.

Zaloga medu. Ko smo uredili obnožino, končno ugotovimo, koliko je v posameznih panjih medu. Praviloma mora imeti družina, ki sedi na 7 satih, 7-krat po 1,5 kg medu, torej vsega 10,5 kg, za vsak nadaljnji zasedeni sat pa po 1 kg več, ker je znano, da močne družine porabijo manj hrane kakor šibke. Tako mora družina z 9 zasedenimi sati imeti dobrih 12 kg zaloge.

Če smo torej pri pregledu ugotovili, da družina gosto zaseda 9 satov ter na oko in po občutku našli, da ima vsaj 12 kg zaloge, ali če smo tehtali in je tehtnica pokazala s satjem in čebelami vred 18–20 kg, je v redu. Če namreč odštejemo od te skupne teže taro, to je za čebele glede na moč družine 2–3 kg in za satje 3–4 kg, odpade na med 13 kg. Včasih je te »tare« še več, če je satje staro; to mora čebelar upoštevati. Skopariti pri zimski hrani ne sme, ker se mu skopost lahko zelo maščuje. Če mu družina čez zimo pade, so bili zaman vsi stroški za pitanje. Večja količina dodane hrane nikakor ni izgubljena, saj čebele ne pojedjo več, kakor jim je potrebno. Hrana v panjih jih spomladi, kakor je znano, spodbuja k delu in matico k zaleganju.

Našli bomo morda družino, ki nima dovolj hrane. V tem primeru poskušajmo prazne sate ali take z malo medu zamenjati s težjimi, predvsem iz medišča istega panja, če jih tam ni, iz kakega drugega ali iz omare. Tako dopolnimo zalogo v vseh panjih. V medenih letih se nam bo to posrečilo, v slabih pa ne. V slabih bomo pač zalogo dopolnili, kolikor bomo mogli, si to zapisali in določili, koliko bo treba še dopitati.

So pa tudi leta, ko najdemo v plodiščih preveč medu. Odstraniti moramo vsaj iz srede gnezda sate, ki imajo do spodnjega roba pokrit med. Taki lahko ostanejo le ob krajih.

Kakovost zimske hrane je nadalje važno vprašanje. Čebele v večini naših krajev, razen v Primorju, ne smejo prezimovati na gozdnem listnem ali kostanjevem medu. Pri resjevem so mnenja deljena, vendar je večina čebelarjev proti prezimovanju na njem. Kakor druge vrste medov niso vedno med seboj enake, niso tudi resjevi medovi: na enem prezimujejo čebele dobro, na drugem slabo. Če zima ni huda in je več toplih dni, da se čebele lahko spreletijo in očistijo, je vsak med dober za prezimovanje. Toda za take zime nam ne more biti porok noben vremenoslovec.

Prejšnje čase so čebelarji pred gozdno pašo vzeli iz medišč sate s cvetličnim medom in jih spravili v omare, v jeseni pa zamenjali s sati z neprimernim medom. Drugi so cvetlični med iztočili in v jeseni s pitanjem nadomestili mano. Glavni jesenski pitanec pa je bil ajdovec, dokler je ajda še medila.

Danes nam zimska hrana ne dela nič več preglavic. Saj lahko neprimeren med v plodišču vedno lahko zamenjamo s sladkorjem.

Nekateri čebelarji menijo, da je dovolj, če takim panjem dodajo 2–3 kg sladkorne raztopine. Posledice tega so spomladi usodne. V najboljšem primeru v takih panjih pomre dosti več čebel kot sicer. Če je v plodišču v

pretežni meri gozdni med, ga moramo spraviti iz plodišča vsaj $\frac{3}{4}$ in ga nadoknaditi ali z zdravim medom ali s sladkorno raztopino. Iz plodišča odstranimo vse sate brez zalega, temeljito zožimo gnezdo in porinemo vanj prazne lepe sate. Dva, tri zaležene sate postavimo ob strani gnezda ali pa, če je panj močan, za ločilno desko. Ko se bo zalega podela, jih odstranimo. Ne bojmo se stočiti tudi kak sat s pokrito zalego. Preden tak sat damo v točilo, pokrijemo zalego s plastjo papirja. Kasneje stočeni sat z zalego porinemo v sredo gnezda.

Če je v zaleženih satih le malo gozdnega medu in čebelji družini v zoženem plodišču lahko dodamo vsaj kakih 6 kg sladkorja ali dobrega medu, potem sate z zalego in gozdnim medom lahko pustimo v plodišču. Če dodamo, kasneje, ko se bo zalega podela, še 1–2 litra sladkorne raztopine, se nam za družine ni treba bati. Dobro bodo prezimile.

V krajih, kjer se zagotovo čebele pozimi sprelete 2–3 krat, nam gozdni med kot zimska zaloga v panjih ni nevaren.

Čiščenje plodišč. Ko smo tako dobili natančno sliko svojih družin ter vse, kar je potrebno, zapisali, očistimo še plodišča prizidkov. Posebno pazljivo ostrgamo zadelavino, če je kaj na sprednji steni, kjer se stika z rešetko. Tam se je namreč neredko nabere največ in odriva rešetko od stene, pa se potem čudimo, kje je matica našla prehod iz plodišča v medišče. Odstraniti moramo tudi mostičke na dnu panja, ki jih zgradijo čebele, da lažje zlezajo na satje. To moramo storiti, da nam ne bodo v napoto, ko bomo čistili dno, ali ko bomo, če prezimujemo v plodišču, vlagali lepenke. Te morajo ležati tesno na dnu, sicer se pod njimi rade naselijo ličinke voščene vešče, saj so tam popolnoma varne pred čebelami. Lepenke lahko vložimo že sedaj ali šele takrat, ko se ličinke ne razvijajo več.

Lepenka je lahko strešna ali navadna, prepojena s firnežem oziroma z lanenim oljem. Najboljše so lesenitne plošče. Spredaj naj bo nekoliko izrezana, da ne zamaši žrela. Pri panjih z ameriškim žrelom iztaknemo zagozde, jih dobro očistimo zadelavine, namažemo z lojem, če tičijo pretrdo v panjih, in potisnemo nazaj, potem ko smo prej vrinili lepenko. Pri panjih z ameriškim žrelom je pregled lepenk pozimi preprost. Pri panju brez takega žrela jih moramo pač potisniti vanj od zadaj, kar je za pregled precej nerodno, saj moramo panj odpreti in odvzeti še okence.

Ti vložki so pomembni, če hočemo zvedeti, kaj se pozimi in v zgodnji pomladi dogaja v panjih. Izkušeni čebelar bo na lepenki ob potrebi, posebno če mu je kaj sumljivo, bral vse, kar ga zanima in bo potem očiščeno vrnil v isti panj, ne da bi čebele znatno vznemiril.

Panji. Končno je sedaj skrajni čas, da se prepričamo, kakšni so panji. Razpokane, preveč črvojedne ali drugače oporečne moramo brezpogojno odstraniti. V takih panjih je rad prepil, najhujši sovražnik ugodnega čebeljega prezimovanja. Prevaževalci zložijo pokvarjene panje jeseni v zgornjo vrsto, kjer jih ob jesenskem pregledu lahko brez velike težave nadomestijo z brezhibnimi. Vanje preselijo družine s kozice in ometajo še tiste čebele, ki so ostale v starem panju. S slabimi panji imamo čez leto neprestane sitnosti, posebno če prevažamo. Kako lagodno pa je delo v očiščenih in popravljenih! Naravnost užitek je sedaj zlagati ostrgane sate nazaj vanje. S tem je opravljen najvažnejši del jesenskega pregledovanja.

POROČILO ZA MAJ IN JUNIJ

Maj: Letošnji maj je bil izredno vroč, suh in sončen. Povprečna srednja mesečna temperatura je bila 17,7° C. Nobena naša postaja ni zabeležila temperatur pod lediščem. Najvišji mesečni povpreček imata Rogatec (20° C) in Pušča-Bistra (19,5° C), najnižjega imajo Dražgoše (14,3° C). Nekoliko padavin je bilo v začetku meseca samo v severnem in vzhodnem delu Slovenije. V ostalem je nekoliko deževalo v sredini meseca po vsej Sloveniji, a premalo, da bi pregnalo sušo. V zadnji dekadli večina Slovenije ni imela padavin. Ponekod so bile nevihte s točo (Prosenjakovci). Prevladovali so južni vetrovi.

Maj je bil ugoden za čebele in čebelarje. Izlet je bil domala ves mesec. Sadno drevje je lepo cvetelo, vendar cvetenje ni bilo dolgotrajno; regrat in celo borovnica nista pozebla. Čebele so prinašale nektar in mnogo obnožine. Kasneje so izkoristile pašo na inkarnatki, na travniških (travniška kadulja, razne metuljnice, glavinci), v gozdu (krhlika, jerebika), na divjem kostanju in dr. Posebno se je odrezala akacija, ki je cvetela samo kakih 10 dni, a je izdatno medila. V Sloveniji je bil njen začetek cvetenja med 18. in 22. majem, konec med 26. in 31. majem. V zadnjih dneh meseca se je pojavila tudi mana na listaveih in smreki. Ponekod je že bilo opaziti posledice suše, kajti po akaciji je paša popolnoma prenehala (Bilje-Renče).

Čebelarji z močnimi družinami so imeli na akaciji dobro bero, žal da je bilo več šibkih kot močnih panjev, kar je posledica neugodne pomladi in deloma tudi nosemavosti. Nosemavost je napravila precej škode. Zato meni opazovalec p. Bilje-Renče, da naj bi pred zazimljenjem vsi pokladali noseimak v preventivne namene. Nastavljali in prestavljali so od 3. maja (Bučkovci) do 26. maja (Breg-Tržič). Rojev je bilo zelo malo. Družine so precej prelegale (Bučkovci).

Cezanjec-Ljutomer: Družina v opazovalnem panju je pozimi padla, zato sem 11. maja napravil v njem roj, ki je takoj pokazal donos. Močni panji so napolnili medišča. Tudi nekateri drugi opazovalci so imeli na tehtnici šibke družine (Dobova, Novo mesto).

Pušča-Bistra: V daruvarski kotlini, v okolici Novske in Rojiča so točili od 15 do 25 kg na panj. V Dalmaciji je žajbelj popolnoma odpoval. Na travniško pašo v Gorski Kotor so že začeli voziti.

Junij: Prva dekada junija je bila še vroča, sončna in suha, kasneje pa je prišel težko pričakovani dež, ki mu je sledilo nestalno vreme z nevihtami. Po 10. juniju je nastopilo deževno in hladno vreme.

Ko je minilo medenje na akaciji in deloma na smreki, ni bilo nikake pomembnejše paše več. Čebele so še paberkovale po travniških in gozdnih cvetlicah ter nasadih. Lipa je dala le malo ali nič. Zato prva polovica junija ni bila dosti prida. Večina postaj je imela večjo porabo kakor donos. Okoli

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snegom	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+ 90	+100	+380	+ 570	+ 16,7	30	5	—	312
maj	+550	+ 10	—110	+ 450	+ 16,3	26	11	—	188
junij	+ 30	— 60	+130	+ 100	+ 14,3	29	5	—	244
Dražgoše—Škofja Loka	+180	+380	—320	+ 240	+ 12,9	24	11	—	151
Zerovnica—Postojna . .	+190	+ 95	+535	+ 820	—	31	3	—	324
	+280	+100	—160	+ 220	—	29	14	—	212
Krka—Stična	+545	+530	+1240	+2315	—	31	2	—	240
	—	—	—	—	—	24	10	—	208
Novo mesto	+ 20	+360	+640	+1020	+ 18,4	31	2	—	267
	— 70	—150	— 60	— 280	+ 18,5	27	11	—	244
Sv. Lovrenc na Pohorju	+235	+175	+ 90	+ 500	+ 18,5	31	3	—	286
	—100	—230	—245	— 575	+ 17,2	28	11	—	179
Sv. Lovrenc na Drav. p.	+470	+385	+1400	+2255	+ 17,6	31	3	—	309
	—150	—120	+ 5	— 265	+ 16,3	26	11	—	185
Dobova—Krško	+300	+435	+765	+1500	+ 16,8	30	1	—	—
	— 60	—120	+115	— 65	+ 15,7	22	7	—	—
Rogatec	+450	+1050	+860	+2360	+ 20,0	31	2	—	295
	— 70	—100	+220	+ 50	+ 18,4	27	9	—	165
Ribnica na Pohorju . .	+ 90	+280	+180	+ 550	—	31	1	—	320
	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer	—	+ 60	+480	+ 540	+ 17,0	31	5	—	132
	— 20	— 70	— 30	— 120	+ 15,0	23	15	—	106
Pristava—Ljutomer . .	+255	+ 40	+1085	+1380	—	31	4	—	275
	—320	—115	— 75	— 510	—	27	11	—	211
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	+840	+630	+1610	+3080	+ 17,8	31	4	—	315
	—290	—200	+ 30	— 460	+ 16,5	25	11	—	220
Prosenjakovci—M. Sobota	+540	+450	+2080	+3070	+ 17,8	31	7	—	260
	—210	—120	—180	— 510	+ 16,7	26	14	—	177
Lendava	+650	+110	+1510	+2270	—	31	7	—	279
	— 80	— 90	—170	— 340	—	26	16	—	189
Selnica ob Dravi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	— 55	— 58	— 43	— 156	+ 15,8	25	12	—	226
Dragatuš—Črnomelj . .	+ 55	+220	+225	+ 500	—	—	—	—	—
	— 85	— 95	—160	— 340	—	18	7	—	—
Logatec	+300	+520	+ 50	+ 870	+ 17,5	31	—	—	—
	+430	+ 45	—120	+ 355	+ 15,9	21	11	—	245
Bilje—Renče	+ 45	+535	+2030	+2610	+ 18,3	31	1	—	339
	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	+330	+320	+2200	+2850	+ 19,5	29	4	—	379
	—240	—490	— 70	— 800	+ 18,4	26	11	—	290
Ljubljana	—	—	—	—	+ 18,1	—	3	—	303
	—	—	—	—	+ 17,8	—	17	—	230
Povprečki	—	—	—	+1534,7	+ 17,7	30,6	3,4	—	287
	—	—	—	— 182,7	+ 16,5	25,0	11,5	—	201,5

18. je začel cveteti pravi kostanj, a ker je njegovo medenje zaviralo slabo vreme, niso imele čebele nič od tega. Roji so bili redki.

Dražgoše - Škofja Loka: 8. junija je prišla smreka, a je kmalu prenehala izločati nektar. Znova je začela mediti 16. junija. Tudi jelka se je kasneje pridružila. Medila je po vsej Jelovici (posebno tam, kjer lani ni prišla), vendar to ni dolgo trajalo. Ker so čebelarji pripeljali tjakaj mnogo panjev, je zelo primannjkovalo obnožine, tako da so jo čebele brale po travah (na visoki pahovki, pasji travi, travniški bilnici) in rži.

Pušča - Bistra: 3. junija sem pripeljal čebele v Gračanico na travniško pašo, 18. pa v Mrzlo polje na kostanj. Kostanj je dal malo medu, medtem ko so obnožine čebele precej nabrale. Metvica na Lonjskem polju dobro kaže. V Gorskem Kotoru je v začetku meseca nekaj dni medila hoja. Tam se je letos pojavila nose mavost.

Krka - Stična: Tehnica se je pokvarila.

osmrtnice

FRANC STRMLJAN

Zalostno je odjeknila med našimi izseljenci vest, da je 12. februarja 1958 umrl Franc Strmljan v Library Pensilvanija USA.

Pokojni Franc Strmljan je bil rojen 11. novembra 1879 v Kolovratu pri Zagorju. Bil je sin znanega čebelarja

»Pergala«, ki ga tako lepo opisuje urednik Frančišek Rojina v svojih »Spominih«, objavljenih pred leti v Slovenskem čebelarju. Pergal (pokojnikov oče) je bil najljubši Rojinov čebelarski prijatelj, saj sta čebelarila skupaj vrsto let. V čebelnjaku svojega očeta se je tudi France navdušil za čebelarstvo. Njegov učitelj Rojina mu je bil pri tem svetel vzor.

Ko se je France pred 50 leti izselil v Ameriko, je tudi tam čebelaril. Čebele so mu bile v razvedrilo po napor-nem delu v rudniku. Ves prosti čas je bil pri njih. Čebelaril je v panjih ameriškega sistema. Krajevne in pašne razmere v Library-u so bile približno takšne kot v Sloveniji.

Zelo rad je bral slovenske čebelarske knjige. Bil je tudi naročen na Sloven-

skega čebelarja. Kot zaveden Slovenec je bil zelo navdušen za novo Jugoslavijo. Uspehi in napredek stare domovine sta mu bila v veliko veselje in zadovoljstvo.

Dragi France! Tvoji sorojaki te bodo zelo pogrešali, saj si jim bil v daljnji Ameriki iskren prijatelj. Odšel si na večno pasišče, da preskrbiš prostor tudi nam, ko pridemo za teboj. Počivaj v miru v daljnji ameriški zemlji!

Evgen Brvar

ANTON DOBNIK

V večernih urah 19. marca se je nenadoma razširila žalostna vest, da je preminul v ljubljanski bolnišnici Tonče Dobnik v 67. letu svoje starosti. Bil je zelo izobražen, daleč na okrog poznan in spoštovan kmet, hmeljar, sadjar in čebelar.

Dasi je bil imovit posestnik z lepo domačijo, je vendarle živel dokaj skromno; bahaštvo mu je bilo tuje. Za vsakogar je imel iskreno in prijazno besedo. Vsi so ga spoštovali, kar je tudi pokazala velika množica ljudstva, ki ga je spremljala na njegovi zadnji poti.

Bil je tudi član in več let tajnik Galskega društva.

Čebelariti je začel takoj po prvi svetovni vojni. Za začetek si je kupil dva kranjčica, potem pa je nadaljeval v AZ-panjih. Leta 1926 si je že napravil nov vzoren čebelnjak. Bil je zvest naročnik »Slovenskega čebelarja«, vsa leta član čebelarke družine in nekaj let tudi njen predsednik. Nikoli ni zamudil nobenega predavanja ali čebelarskega sestanka. Bil je čebelar, ki svojim čebelicam ni samo jemal, temveč tudi dajal; zato je imel vedno močne družine. Žal, da nima potomca, ki bi oskrboval njegove zapuščene čebelice.

Počivaj v miru, dragi Tonček! Tvoje plemenito in vzorno življenje bo nam vsem v spodbudo in vzor.

Savinjska

ALOJZ FINGUST

Nenadoma in nepričakovano nas je zapustil Alojz Fingust, kmet in čebelar v Podovi. To ni samo težak udarec za njegovo družino, temveč tudi za čebelarsko družino Rače. Rodil se je leta 1902 v Podovi kot sin kmečkih staršev. Že v rani mladosti je vzljubil čebele, saj je tudi oče bil čebelar.

Po očetovi smrti pa je skrbno čuval in večal prevzeto dediščino: čebele. Član čebelarke družine je bil od ustanovitve. Rad je prihajal na sestanke in z vnemo sodeloval pri vseh čebelarskih akcijah. Kako priljubljen je bil, je pokazal njegov pogreb. Na zadnji poti so ga spremlili številni prijatelji in znanci. Čebelarji ga bomo ohranili v častnem spominu.

J.P.

FRANC KUMER

Že pred dvema letoma je umrl Franc Kumer v Slatinah pri Smartnem ob Paki. Čeprav je bil med prvimi čebelarji, ki so orali ledino naprednega čebelarstva, se do danes ni nihče oglasil, da bi napisal nekaj vrstic v njegov spomin.

Njegovo posestvo ni bilo veliko, a si je z umnim gospodarstvom pridobil toliko, da je bila njegova številna družina dobro preskrbljena. Vse svoje otroke je lepo vzgojil. Sinova sta sedaj naslednika tudi v njegovem čebelarstvu.

Že pred desetimi leti je obhajal 50-letnico čebelarjenja. Takrat se je zbralo na njegovem domu lepo število čebelarjev. Prvič je bil odlikovan na čebelarski razstavi leta 1912 v Celju. Tedaj je imel v svojem čebelnjaku razen dveh AZ-panjev same gerstungovce. Med prvo svetovno vojno mu je čebelice oskrbovala sestra. Pozneje je čebelaril zgolj v AZ-panjih. Satnice si je že od začetka ulival sam. Z njimi je oskrboval tudi okoliške čebelarje.

Čebelaril je iz ljubezni. Bil je spoštovan in ugleden mož. Naj mu bo lahka domača zemlja, ki jo je tako ljubil.

Savinjska

IVAN MODIC

Dne 9. julija 1957 je posegla neizprosna smrt v naše čebelarske vrste ter vzela našega najstarejšega člana Ivana Modica, po domače Petelinovega Johana iz Hauptmanc. Pod tem imenom je bil daleč naokrog dobro znan.

Pokojnik je bil star 69 let, čebelaril pa je svojih 48 let. Pred 24. leti, ko je bila ustanovljena Čebelarska podružnica Barje, je bil njen ustanovni član ter bil tudi več let član odbora, nato pa član do zadnjega diha.

Pred prvo svetovno vojno je šel za kruhom v Ameriko. Ker mu tujina ni ugajala, je že čez leto dni spet prišel domov. Kmalu nato se je znašel v ruskem ujetništvu, od koder se je srečno vrnil. Nato je čebelaril in trdo delal.

Nova nesreča ga je zadela med okupacijo Slovenije. Italijani so ga z mnogimi drugimi internirali v Italijo. Pri vsem tem pa ni klonil, temveč še drugim dajal spodbudo.

Pokojni je ljubil naravo in samoto, saj je bil tudi strasten lovec in lovski čuvaj revirja Krim.

Rad je pripovedoval, kako izdatna paša za čebele je bila v Hauptmancu pred štiridesetimi leti, ko je bil svet tu še zapuščen in zaraščen. Danes tega ni več. Prevladuje špehek, ki je v otavni paši zelo poguben za čebele.

Pokojni zapušča ženo Terezijo, pet otrok in nas čebelarje.

Barjanski čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Ivan Keržin

Nadomestek za obnožino. Tudi letos je Dr. Weiss preiskoval delovanje sojapola na spomladanski razvoj čebeljih družin. Najbolj se mu je obneslo krmljenje s tem nadomestkom v obliki testa. Medtem ko so prej zamesili testo samo z medom, so sedaj dodajali tudi nekaj sladkorja v prahu. Tako testo je voljnije in se dá laže pripraviti. Dodati pa ne smemo preveč sladkorja v prahu, saj nam gre predvsem za to, da dovajamo čebelarjem beljakovine. Doktor Weiss je uporabljal tri dele sladkorja v prahu, dva dela medu in en del sojapola. To velja za gozdni med. Pri cvetličnem lahko sprejme testo nekaj več sojapola. Letos je dodajal testo s sojapolom pri ugodnih vremenskih razmerah že konec februarja. 10. marca so imele tako krmiljene družine na treh satih pokrito zalego, medtem ko so kontrolne družine, ki niso dobile nič testa, imele v tem času le po dva sata odkrite zalege.

V jeseni leta 1956 so dva trotovska sata v zgornji tretjini napolnili s sa-japolom in ju večkrat poprskali z medeno vodo. Dodali so ju v zimsko gnezdo dveh družin. Ko so jih konec marca pregledali, so ugotovili, da so čebele v obeh trotovskih satih sojapol pojedle, na obeh njunih straneh pa so bila jajčeca. Ob tem času so prej zaman poskušali zgolj z medeno raztopino doseči v plemenskih družinah trotoj zalego. Če bodo ponovni poskusi pokazali enak uspeh, bo mogoče s to metodo v plemenskih družinah že zgodaj vzrediti trote.

Po Imkerfreundu S. R.

Opojni med. Starogrškega pisatelja Ksenofona so zaradi lepote njegovega jezika imenovali atiško čebelo. Udeležil se je vojnega pohoda perzijskega princa Kira zoper kralja in brata Atarksesa. Kirov je pri Kunaski leta 401 pred našim štetjem sicer zmagal, vendar je v bitki padel. Deset tisoč grških najemnikov se je moralo med neprestanimi boji umikati do Črnega morja. Na svoji poti so prišli v pokrajino Makronov, ki so živeli na obronkih pontskega gorovja. Ta njihov umik opisuje Ksenofon v četrti knjigi svoje znamenite »Anabasis«, pri tem pa poroča o naslednji, morda tudi za nas čebelarje pomembni zanimivosti:

»Drugih posebnosti ni bilo, čudili pa smo se, da je bilo v vaseh zelo veliko čebeljih panjev. Vojaki, ki so jedli satje, so zgubili zavest, začeli so bruhati, dobili so drisko in nihče se ni mogel držati pokonci. Kdor je le malo jedel, je bil podoben pijanemu človeku, kdor je pa pojedel mnogo, je ali znesel ali je kazalo, da bo umrl. Obležalo je toliko vojakov kot po najhujšem porazu. Posledica je bila velika malodušnost. Drugi dan ni nihče umrl, temveč so prišli vsi približno isto uro k zavesti. Tretji in četrti dan so vstali, kot če bi ozdraveli za zastrupitvijo.«

Janez Fašalek

Borba proti noseči. Dr. Hirschfelder je preizkusil po Baileyu uvedeno ocetno kislino, s katero uničuje trose noseče na satju. Potrdil je, da 80-odstotna ocetna kislina trose na satju uniči, če jih v omari 8 dni izpostavimo njenim hlapom. Znatno cenejša, 60-odstotna kislina ima, kot se zdi, isti uspeh. Hkrati poginejo tudi voščene večje in celo plesen na obnožini se ne more razviti.

S. R.

Pajki, ki pletejo mreže, so čebelarjem zelo nevarni, zlasti če se v večjem številu naselijo okoli čebelnjaka. Nevarni pa so čebelarjem tudi tisti pajki, ki ne plete mrež, ampak napadajo svoje žrtve, kjer koli jih srečajo.

Lepega dne v maju sem sedel pred čebelnjakom in prisluškoval veselemu bučanju pred panji. Čebele so pridno prinašale cvetni prah in vodo, ki so jo srkale iz plitkega koritca blizu mene. Huda suša je bila takrat, zato vode v naravi ni bilo dobiti. Vse čebele so se gnetle le okrog napajalnika. Ko jih tako opazujem, nenadoma zagledam majhnega črnega pajka, ki se je počasi kakor tat priplazil izpod trpotca. Za trenutek je obstal, nato pa bliskovito planil na čebelo, ki je brezskrbno pila vodo iz koritca. Ubožica je hotela zleteti, toda mali ropar jo je krčevito držal za vrat. Po nekajminutni borbi je čebela obmirovala, pajek pa jo je zmagovalno potegnul pod trpotčev list.

Zvečer sem pogledal pod trpotec in našel izsesano trupelce, o malem črnem pajku pa ni bilo sledu.

Franček Šivic

Kako čebelarimo v Izlakah. Po večletnem zastoju smo lani spet pridelali nekaj medu. Žal, da je bil med zelo gost, tako da ga ni bilo mogoče iztočiti. Čebelarji so si pomagali na razne načine, da bi med izkoristili. Nekateri so kuhali iz njega žganje, kar pa se ni izplačalo. Dobili so od dveh kilogramov medu le dva litra žganja ali celo manj. Tisti, ki so napravili iz medu medico, so morda še najboljše odrezali. Tudi spomladansko krmljenje čebel s tem medom se je obneslo. Izgub čebel v minuli zimi ni bilo. Trda pa je predla v aprilu, ker je začelo zmanjkovati hrane v panjih. No, to smo jim dodali. Čebele so se dobro razvile. Prvi roj sem imel 9. maja iz nastavljenega AZ-panja. Na češnji in borovnici so čebele odlično brale.

Janez Gosposvetski

Nenavadna matica. Kaj takega pa še ne! Ne malo, ampak precej postrani smo pogledovali na društvenem sestanku tovariša Prešerna, ko nam je pripovedoval o neki svoji matici.

Matica da je bila velika kot sršen, zadek pa celo nekoliko večji. Čez oprsje široka, barve pa izrazito živorumene. Opazoval jo je, ko je letala na praho. Izletavala je ves teden, in sicer vsak dan, a vse zaman. Ni se in ni sprašila, čeprav je bilo vreme lepo, čas primeren in tudi troto dovolj.

Taka je bila ta nenormalna matica.

Valko

Sršen povzročil brezmatičnost. Neki čebelar je bil zaposlen z izrezovanjem v gradilnikih. Bilo je okrog poldneva. Nenadoma je zaslišal iz nekega panja velik šum, podoben direndaju neposredno pred rojem. Ker roja ni bilo, nemir pa ni prenehal, je čebelar panj odprl in videl, da je bila vsa družina silno razburjena. Z veliko naglico so tekale čebele po gosto zasadenem okencu sem ter tja. Pri tem je jasno slišal jezno sikajoč glas. Kmalu je čebelar spoznal, zakaj se čebele vedejo tako nenavadno: sredi te zmešnjave je opazil na okencu sršena, okoli katerega so se gnetle jezne čebele. Popolnoma nepoškodovan je pobegnil, ko je čebelar odprl okence. Kakor je bilo pričakovati, je drugo jutro ležala matica mrtva pred žrelom. Kaj podobnega je lahko večkrat vzrok, da zgubi kak panj matico.

S. R.

Zakaj smreka odpove. Na podlagi svojih več kot štiridesetletnih opazovanj medenja smreke in hoje trdi F. Hölze v »Der Österreichische Imker«, da so za pašo na smreki v prihodnjem letu odločilnega pomena padavine v juliju in avgustu.

Močno deževje in hude plohe v tem času pomečejo samice lekani, ki na smreki proizvajajo mano, in njen zarod z vej na zemljo, kjer poginejo in so torej za medenje v prihodnjem letu zgubljene.

Okno v čebelnjaku. Jeseni imamo v čebelnjaku mnogo dela. Paše ni več, zato čebele stikajo vsepovsod, da bi še kaj dobile. Nadležne so tudi v čebelnjaku, kjer nas motijo pri opravlilih, tako da se jih komaj ubranimo. Tedaj šele spoznamo, ali smo čebelnjak prav postavili. Njegova zadnja stena mora biti brez oken ali vrat. Okno mora biti vedno v stranski steni, in sicer čimbolj spredaj, da privablja svetloba čebele in jih speljuje od nas proč.

Šipa v oknu naj bo malo krajša, tako da nastane spodaj reža, široka približno en centimeter. Čebela se zaleti v šipo, pade navzdol in zleze takoj skozi režo na prosto. Zato se čebele hitro odstranijo iz čebelnjaka, mi pa nemoteno in laže opravljamo svoje delo.

Valko

Edmund Hillary — velik čebelar. Vsi smo že večkrat brali in slišali o slavnem zmagovalcu Mount Everesta, kako se je povzpел na najvišji vrh sveta, pa tudi, kako je prehodil ledene gore Antarktike in zmagovalno prispel na južni tečaj. Malokdo pa ve, da je ta junak navdušen čebelar, saj ima doma v Novi Zelandiji na svojem malem posestvu kar celo čebelarsko farmo z nič manj kot 1300 panji. Ves svoj prosti čas preživi najraje pri čebelicah in si krepi svoje mišice z medom. Pri svojih 39 letih je izredno zdrav in močne postave, sicer pa skromen in preprost.

Peričjak

Nosemavost se je letošnje pomlad pojavila skoraj po vsej Sloveniji, najhuje pa je razsajala v ljubljanski okolici, v Prekmurju in Primorju. V mnogih primerih je nastopala skupno z anebo in povzročala zato še večjo škodo kot sicer, ko se ji ne pridruži ta spremljevalka. Pričakujemo statističnih podatkov o letošnji spomladanski katastrofi.

POROČILO

o VII. rednem občnem zboru Zveze čebelarских društev za Slovenijo

Po poročilu o delu upravnega odbora je tajnik prebral kratke izvlečke iz poročil naših društev.

Društvo Maribor ima 27 družin s skupnim številom članov 561. Poleg tega je po 4. čl. pravil pri njih včlanjenih 7 kmetijskih gospodarstev, 4 kmetijske zadrage in 3 zavodi.

Predavanja so bila pri 12 družinah — skupno 16. Predavatelji so obravnavali najrazličnejše teme. Poleg tega so imeli tridnevni splošni tečaj za čebelarje ter pri tov. Kirarju tečaj za vzrejo matic. Skrbe za zboljšanje čebelje paše; nabavili so 200 kg semena esparzete in 40 kg facelije ter ga oddali reflektantom. Nabirajo seme pajesena in glavača in ga dajejo brezplačno družinam. Drevesnica v Gradišču goji iz društvenega semena za čebelarje pajesena. Družine dajejo društvu seme bele medene detelje, ta pa ga zopet odda drugim, da se čimbolj razširi. Družine sade tudi vrbove podtaknjence. Pri vsaki družini je kak odbornik zadolžen za zboljšanje čebelje paše, ki vodi to akcijo po navodilih društva. Nekaj družin ima parcelo za gojitev medovitih rastlin odnosno pridobivanje semen.

Društvo Kranj ima redne mesečne sestanke, nima pa primernih prostorov. Občinski ljudski odbor jim je odvzel njivo, na kateri so pridelovali semena in gojili medovite rastline.

Zdravili so čebelje bolezni v Besnici, Mavčičah in Godešiču. Priporočajo čebelarjem, da naj nabirajo čebelarске predmete za muzej. Sam predsednik je imel z zbiranjem precej uspeha. Našel je nekaj prav zanimivih končnic.

Imajo plemenilno postajo, toda med čebelarji je zanjo premalo zanimanja.

Pretresali so osnutek čebelarskega zakona. Člani se razburjajo zaradi tega, ker je Gorica prepovedala prevoz čebel na spomladansko reso in akacijo.

Društvo Kamnik šteje 6 družin; v letu 1957 sta bila 102 člana, letos pa jih je samo 90. Število članov pada zaradi ob-

veznega naročila glasila. Imeli so 2 predavanja. Na občnem zboru so sprejeli sklep, da bodo obnovili plemenilno postajo na Kopišču in omogočili našim kmetom nabavo dobre ajde.

Regres na čebelarске potrebščine naj bi ostal. Zvezo naprošajo za posredovanje.

Društvo Slovenj Gradec šteje 10 družin. Imeli so 1 predavanje. Zasadili so v Dravogradu in okolici 2000 sadik pajesena ter nekaj kostanjevih in akacijevih sadik. V Ravnah na Koroškem so sadili japonsko sofforo in pravi kostanj. Zdi se jim, da je Slovenski čebelar proti Naši vasi predrag. Glede načina izhajanja žele, da bi ostalo pri starem. Za 2. del knjige »Sodobno čebelarstvo« je precejšnje zanimanje. Zbirajo naročnike.

Društvo Šoštanj obstaja že 60 let. Ugotavljajo, da se mladina premalo zanima za čebelarstvo. Predlagajo, naj bi v šolah uvedli pouk o čebelarstvu. Pri šolah naj bodo šolski čebelnjaki. Predvideli so tečaj o vzreji matic.

Društvo Središče ob Dravi namerava organizirati več predavanj in čebelarско veselico. Sadili bodo medovite rastline, predvsem medeno deteljo.

Društvo Radovljica šteje 12 družin z 270 člani. V območju društva so bila 4 predavanja. Društvo je odkupilopri Zvezi 25 knjig »Sodobno čebelarstvo«, 1. del ter jih tudi razpečalo. Razmnožujejo vrbo, sofforo, akacijo in lipo ter sejejo na večjih površinah dvoletno medeno deteljo z uspehom. Sodelujejo z roko v roki s sadjarskim odsekom ter ga opozarjajo na previdnost pri škropljenju. Priporočajo sestanke pri čebelnjakih, s čimer se utrjuje tovarištvo. Pri iskanju pasišč so naleteli zlasti na Primorskem na velike ovire in težave. Na območju društva so 4 plemenilne postaje. Pozvali so čebelarje, da sodelujejo pri ureditvi čebelarskega muzeja. Imeli so skupno kuho voska; nakuhali so 800 kg voska in izdelali 267 kg satnic.

Društvo v Radečah je imelo občni zbor ob navzočnosti 15 članov, ki redno obiskujejo sestanke in plačujejo članarino, medtem ko je 40 članov samo na papirju. Da bi pritegnili člane k sodelovanju, bodo uvedli redne sestanke in predavanja. Čebelarjem začetnikom bodo

nudili denarno pomoč. Da bi prišli do denarnih sredstev, bodo prosili občino za pomoč.

Čebelarско društvo Ljutomer ima redne seje in članske sestanke, ki so dobro obiskani. Vsi člani so obvezno naročeni na »Slovenskega čebelarja«. Razpečali so 55 knjig »Sodobno čebelarstvo«, I. del, za drugi del pa imajo že sedaj 35 prednaročnikov. Med letom je bilo več predavanj. Pregledali so čebelje družine ob hrvaški meji. Pregled je bil nujen zaradi kuge čebelje zalege. Na hrvaški strani so našli 7 okuženih čebeljakov. Ustanovili so posebno komisijo za širjenje medovitih rastlin, ki pa je bila premalo aktivna. Imajo lepo urejeno knjižnico. Plemenilna postaja ni delovala.

Društvo Murska Sobota šteje 14 družin. Vsaka družina ima svojega zastopnika v upravnem odboru društva. Na sejah so razpravljali o sprejetih sklepih upravnega odbora Zveze, o zatiranju čebeljih bolezní, o nabavi sladkorja, o pasiščih, o sajenju medovitih rastlin. Največjo skrb pa so posvetili poživitvi dela med družinami. Kritizirajo organizacijo odkupa medu ter obveščevalno službo o paši. Pri prevozi na pašo so opazili netovariško ponašanje nekaterih čebelarjev.

Društvo Gorica je imelo 6 rednih sej. Sestanke so imeli tudi z organi Gospodarske poslovne zveze in KZ, na katerih so obravnavali splošne čebelarske probleme. Skupno z njimi nameravajo v letu 1958 organizirati čebelarsko razstavo v Sempetru. Težave imajo s prošnjami za dodelitev pasišč, kajti tuji čebelarji nóčejo razumeti, da so pasišča omejena in da je vsako leto več domačih čebelarjev. Tožijo, da ni prave organizacije za odkup medu. Skupno s čebelarskim odsekom Gospodarske poslovne zveze bodo nabavili semena in sadike medovitih rastlin.

Društvo Ljubljana ima 20 družin. Seje so redno vsak mesec. Lansko leto si je društvo zadalo nalogo, da bo poživilo delavnost družin, kar se je pri mnogih družinah tudi zgodilo. Pošiljali so redno okrožnice družinam in prirejali pri njih predavanja. Največ predavanj je imela ljubljanska čebelarska družina. Pod okriljem društva so podkriške čebelarske družine in ljubljanska čebelarska družina priredili čebelarski tabor pod Krimom. Del čistega dobička so naklo-

nile tiskovnemu skladu »Slovenskega čebelarja«.

Društvo Ilirska Bistrica nima družin, šteje pa 32 članov. V maju lani so imeli izredni občni zbor zaradi razdelitve pasišč. Ob tej priliki so imeli predavanje o vzreji matic. Posadili so 8000 sadik japonske sofore ter posejali 15 kg njenega semena.

Društvo Črnomelj ima 4 družine. Dve družini sta nedelavni in niti ne odgovarjata na dopise. Imajo poseben kotel za kuhanje voščin. Predvidenih predavanj ni bilo. Kritizirajo nediscipliniranost čebelarjev pri prevozi na pašo.

Društvo Lendava šteje 8 družin s 154 člani. Imeli so 7 sej. Vzdržujejo plemenilno postajo v Centibi. Zadruga skrbi za čebelarske potrebščine. Društvo ni odkupovalo medu, ker ni dobilo predujma od Medeksa. Zaradi finančnih težav niso zasajali medovitih rastlin. KZ Lendava je dala 10 kg facelije, ki so ga razdelili družinam. Spomladi so pregledali čebelje družine. Kužnih bolezní niso zasledili. Imeli so 1 predavanje skupno s KZ.

Društvo Litija je imelo 12 sej, od teh 4 izredne. Imajo plemenilno postajo in lasten čebeljak. V Šmartnem so priredili predavanje. Medovitih rastlin letos niso sadili.

Društvo Gorenja Radgona poudarja važnost sajenja medovitih rastlin. Imeli so 3 seje ožjega odbora, 4 seje širšega odbora in 5 sestankov. Člani društva imajo 670 čebeljih družin. Nekaj družin je še v slamatih koših. Pri večini članov so čebelarski izvedenci pregledali čebele zaradi bolezní. Ker se je pojavila nose mavost, je društvo nabavilo 1000 tablet nose maki in ga razprodalo članom. Za tiskovni sklad »Slovenskega čebelarja« so darovali 5000 din. Imeli so dve predavanji. Razen tega so si člani ogledali film: »O življenju čebel«.

Društvo Križevci je imelo 8 sej in 2 množična sestanka. Kritizirajo netočnost nekaterih odbornikov in Zvezo, ker jim ni poslala seznama predavanj in predavateljev. Letos so imeli samo eno predavanje. Društvo ima nekaj strokovnih knjig, ki jih posoja članom. Za jesensko krmljenje so naročili čist sladkor. Poskrbeli bodo za sajenje medovitih rastlin, saj imajo lastno njivo. Delali bodo poizkuse z raznimi vrstami medene detelje. Ob Muri bodo zasadili akacijo.

Društvo Ptuj je organizacijsko delo oživilo. Stevilo članstva počasi narašča. Imeli so 7 rednih sej, na katerih so razpravljali o pašnih razmerah, o nabavi sladkorja itd. Poslušali so predavanje o zazimljenju čebel ter dve predavanji tovariša Rojca iz Ljubljane. Ta je predvajal tudi film »Iz življenja čebel«. Začeli bodo saditi medovite rastline. Zahitevajo, da je vsak čebelar naročnik »Slovenskega čebelarja«. Člane pozivajo, da naj več dopisujejo v »Slovenskega čebelarja«.

Društvo za okraj Grosuplje in Stična ugotavlja, da so čebele v letu 1957 svojo dolžnost dobro opravile, čebelarji pa so društveno organizacijo precej zanemarjali. V pretečenem letu je imelo društvo 160 članov, medtem ko jih je letos samo še 100. Imeli so 3 seje ter več manjših sestankov po družinah. Pospešujejo sajenje medovitih rastlin. Pri kmetih propagirajo, da obnove, oziroma zamenjajo ajdovo seme. Poročila o zdravju čebeljih družin so bila ugodna. Glede na članek inž. Plešiča žele nekateri člani preizkusiti ameriški panj. Izdelali bodo pašni kataster za svoje območje še do letošnje aje.

Društvo Celje ima 34 družin. To je po obsegu naše največje društvo, a po svojem udejstvovanju eno izmed najboljših. V letu 1957 je imelo po družinah 54 strokovnih predavanj. 3 predavanja so bila v Solčavi o zdravljenju pršičavosti, ker se je tamkaj pojavila ta bolezen. Priporočali so sajenje medovitih rastlin. Najbolj se je do sedaj obnesla in uveljavila dvoletna medena detelja, ki jo čebelarji na veliko širijo. Družina Celje je vložila lansko leto ves svoj trud v gradnjo precej velikega zidanega čebelnjaka, ki je namenjen za tečaje, predavanja, čebelarske obiske in pouk šolske mladine.

Društvo Krško šteje 4 družine s 100 člani. Imajo redne seje. Propagirajo sajenje medovitih rastlin. Lani so imeli dve predavanji, eno s predvajanjem filma.

Društvo za Gorenjo Mežiško dolino šteje 6 družin s 75 člani. V preteklem letu je imel društveni tajnik po eno predavanje o nosemavosti pri vseh družinah. Za izboljšanje čebelje paše so naročili 3 kg medene detelje in 2 kg face-lje. Razdelili so med čebelarje okrog 1500 drevesc pajesena. Čebelarstvo v Gorenji Mežiški dolini je ogroženo po stru-

penih plinih v Žerjavu. Stevilo panjev in čebelarjev pada, ostali pa se borijo za obstanek. Napredek zavira tudi pršičavost, ki se v posameznih primerih še vedno pojavlja. Lani so znova plinili s folbeksom več čebeljih družin, in sicer v Jamnici pri 9 čebelarjih, v Prevaljah pri 12, v Ravnah pa pri 3 čebelarjih. Zdravili so 110 AŽ-panjev in 33 kranjičev ter porabili 1015 lističev folbeka. Stroški za to akcijo so znašali 13.250 dinarjev. Letos so v Jamnici in Prevaljah zopet odkrili dva nova primera pršičavosti. Dimiti so začeli 30. aprila. Sedaj zdravijo 254 AŽ-panjev in 149 kranjičev. Čebelje bolezní in strupeni žerjavski plini dušijo društveno življenje.

Toliko o delu naših društev. Iz poročil lahko posnamemo, da so bila vsa društva bolj ali manj delavna. Ob koncu naj še navedem, da je bilo poleg tega dela opravljenega še mnogo drugega, kar pa tu ni navedeno. Reči moram, da nas je pri vsem tem vodila ena sama misel: koristiti našemu delovnemu človeku, našemu čebelarju ter naši socialistični domovini.

(Dalje prihodnjič)

IZ ZAPISNIKA

plenarne seje upravnega odbora ZČD

Seja je bila 3. maja 1958. Na njej je tajnik poročal, kako je upravni odbor uresničil sklepe zadnje seje: Društva so dobila naročilnice za Slovenskega čebelarja. Sklenili smo, da bomo 1.—2. štev. lista poslali vsem lanskim naročnikom, ostale številke pa članom po seznamih društev. Osnutek čebelarskega zakona smo poslali vsem društvom. Prav tako so prejela društva seznam predavateljev in pravilnik o predavanjih. Po tem pravilniku bodo v prihodnje plačevala predavatelje društva. Ta naj poskrbe, da bodo imela lastne predavatelje. Zaostalo članarino je pisarna deloma izterjala. Vsa društva so dobila poziv, da pošljejo poročila o svojem delu, da bo po njih izdelal tajnik poročilo za občni zbor Zveze. Sodobno čebelarstvo, I. del smo razposlali v dogovorjenem številu društvom, da ga razprodaajo.

Tajnik je ugotovil, da od nekaterih društev ni nobenega glasu. Zlasti malomarna so društva Kočevje, Idrija in Sežana. Člani plenuma, v katerih delokrog

spadajo ta društva, naj poskušajo stvar urediti. Iz Kočevja bomo sedež društva prenesli v Ribnico.

Po daljšem razpravljanju je plenum sklenil, naj ostane naročnina za Slovenskega čebelarja nespremenjena (400 din).

Ponovno smo sprejeli sklep, da mora biti vsak član naročnik Slovenskega čebelarja. Zveza naj napravi kontrolo društev. Člane moramo šteti z redkimi izjemami — po naročnikih. Nekatera društva izvajajo ta sklep strogo, druga ne, kar ni prav. Danes je »Čebelar« cenejši, kakor je bil pred vojno in je sploh najcenejši list pri nas. Hrvatski list stane sedaj 850 din. Kdor ne bere lista, zostaja v čebelarstvu znanju in nima uspeha pri svojem delu.

Predsednik je precej obširno poročal, kako je prišlo do skupnega odbora pri Poslovni kmetijski zvezi. Večkrat se je sestel s tov. Krmeljem, da sta se pogovorila o sodelovanju. Poslovna kmetijska zveza bo imenovala tudi v upravni odbor naše Zveze svoje zastopnike, podrobno delo pa bodo vodile posebne komisije. Skupni odbor bo imel mnogo dela, kajti treba je rešiti več perečih vprašanj: čebelarski zakon, obdavčitev, pasišča, bolezn, sajenje medovitih rastlin, selekcija itd. Skupni odbor bo s svojim vplivom mnogo lažje dosegel uspehe kakor razcepljeni odbori. Pred kratkim je bila republiška konferenca čebelarjev, ki jo je sklicala Poslovna zveza in povabila k sodelovanju naš celotni odbor. Na tej konferenci je bilo več referatov. Naposled je bilo izvoljenih v skupni odbor 12 članov Zveze čebelarskih društev, ki jih je določil ožji odbor Zveze. Ni namreč bilo časa, da bi se sestel širši odbor. Vendar je predsednik mislil, da s tem dogovorom ni storil nič takšnega, kar bi ne bilo prav. V skupni odbor so bili izvoljeni: A. Verbič, E. Senegačnik, S. Mihelič, J. Žitnik, V. Benedičič, C. Kopitar, I. Majcen, P. Močnik, J. Slander, F. Resman in dr. R. Bratina. Za predsednika skupnega odbora je bil izvoljen tov. Krmelj. Odbor se še ni konstituiral.

Po dolgi razpravi in raznih pojasnitvah je plenum odobril dogovor glede skupnega čebelarskega odbora.

V prihodnji širši upravni odbor Zveze je sklenil plenum predložiti občnemu zboru naslednje tovariše: Belca, Močnika, Slandra, Galoba, Bizjaka, Zunka, Resmana, Martelanca, dr. Bratino, Mikca,

Gradišarja, Lampeta, Zapuška; v ožji odbor: Miheliča, Kopitarja, Rojca, Majcena, Senegačnika, Cimermana, Avšiča, Košoroga in Verbiča; v nadzorni odbor: Raiča, Cvetka in Potokarja.

V preteklem letu so nekatere davkarje, posebno v novomeškem okraju, zahtevale od čebelarjev prijave, da jim predpišejo davek. Oblast je to obdavčenje, ki je med čebelarji povzročilo veliko razburjenje, začasno ustavila, dokler se čebelarstvo, ki je med preteklo vojno znatno padlo, ne povzpne na določeno višino. Nepremišljeno obdavčenje prav gotovo ne bi vplivalo spodbudno na razvoj čebelarstva, škodovalo pa bi narodnemu gospodarstvu, zlasti sadjarstvu. To je uvidela tudi oblast. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS Slovenije, odbor za gospodarstvo, je poslal ZCDS dopis, v katerem naroča, naj izdela analizo in predlog za režim obdavčenja dohodnine od čebelarjenja za prihodnja leta in naj ga z utemeljitvijo predloži gospodarskemu odboru.

Odbor ZCD je imenoval komisijo, ki bo izdelala omenjeni predlog. Plenum je po dolgi in temeljiti razpravi prišel do sklepa, da naj se čebelarstva z do 30 panjev velike mere sploh ne obdavčijo, od večjega števila panjev pa naj se plačuje določena progresivna taksa. Določa naj pri tem število družin na dan 31. marca, ko so že prestale zimo. Čebelarji s kranjci in koši naj se ne obdavčijo.

Proračun za prihodnje leto, ki ga je že blagajnik zelo skrčil, je plenum še bolj zmanjšal, ker mora Zveza glede na finančno stanje kar najbolj varčevati. Zadržno poslovno zvezo bomo pismeno pozvali, da naj plača polovico primanjkljaja pri Slovenskem čebelarju, kakor je bilo dogovorjeno.

Urednik Rojec je na kratko poročal, kako je z II. delom Sodobnega čebelarstva, ki se že tiska. Če bo šlo vse v redu, bo knjiga dotiskana v avgustu, najkasneje v septembru, nakar jo bomo začeli razpošiljati do sedaj prijavljenim naročnikom. Akontacija na naročnino je 1000 din. Ko bo znana celotna kalkulacija bomo društva takoj obvestili, koliko bo knjiga stala. Vsekakor bo čim cenejša, ker Zveza ne namerava delati z njo kakih posebnih dobičkov.

Slovenski čebelar naj izhaja bolj redno, in sicer v začetku vsakega dvehmesečja.

REPUBLIŠKO ZBOROVANJE ČEBELARJEV SLOVENIJE

Dne 20. marca 1958 je bilo v Ljubljani čebelarско zborovanje, ki ga je sklicala Zadružna poslovna zveza Slovenije (ZPS Slovenije). Tega pomembnega zbora se je udeležilo 60 zastopnikov zadružne in društvene čebelarске organizacije iz vseh krajev Slovenije. Navzoči so bili tudi tov. Maks Krmelj, predsednik ZPZS, kot gost tov. Simič, ravnatelj Čebelarске centrale iz Zagreba, republiški veterinarski inšpektor dr. Karlin, ing. V. Masten s Kmetijskega inštituta Slovenije, ing. I. Kukovec, zastopnik odbora za sadjarstvo ZPZS, dopisnik Kmečkega glasu in drugi. Pismo opravičilo je poslalo 7 povabljenih čebelarjev.

V imenu predsednika je pozdravil navzoče tov. I. Globokar in prešel k dnevnemu redu: V delovno predsedstvo so bili izbrani tov. V. Benedičič, ing. M. Ilešič, prof. S. Mihelič, P. Močnik in F. Resman, za overovatelja zapisnika pa tov. Martelanc in ing. J. Babnik.

Sledili so referati, v katerih so bila nakazana najvažnejša vprašanja, ki zadevajo nadaljnji razvoj proizvodnje v čebelarstvu.

Uvodoma je tov. I. Globokar podal krajše poročilo o dosedanjem delu in nalogah odbora za čebelarstvo pri ZPZS.

O delu in nalogah čebelarске pospeševalne službe je govoril ing. J. Rihar. V poročilu — ki bo ponatnjeno v Slovenskem čebelarju z drugimi važnejšimi referati — so nanizani uspehi in pomanjkljivosti dosedanjega dela, kakor tudi smernice za bodoče delovanje.

O blagovnem prometu v čebelarstvu je podal izčrpno analizo direktor čebelarskega zadružnega podjetja »Medeks«, tov. Miran Goslar. Obdelal je proizvodnjo, odkup in izvoz ter na splošno ocenil nadaljnji razvoj proizvodnje in blagovnega prometa.

Največ pozornosti so vzbudila izvajanja tov. ing. M. Ilešiča o čebelji proizvodnji v Sloveniji — njenem družbenem načrtu in perspektivah. V njih najdemo kritičen prerez sedanjega stanja zlasti glede na pretežnost kmečkega in amaterskega čebelarjenja. Po njegovem mnenju je osnovno proizvodjalno sredstvo panj. Skušal je ekonomsko dokazati in podpreti upravičenost širjenja Langstroth-Rootovih standardnih panjev pri

kmečkih čebelarjih in družbenih čebelarstvih.

O možnosti za kooperacijo je razpravljal tov. ing. J. Babnik. Nakazal je več oblik, v katerih bi se mogli čebelarji vezati na najbližjo kmetijsko zadrugo. Tako bi bilo zagotovljeno povečanje proizvodnje medu in boljše opravevanje kmetijskih rastlin.

Omenimo naj, da so vsi zborovalci prejeli referate že obenem z vabilom. Ta okolnost je omogočila plodnejšo diskusijo. Vsi referati so temeljili na postavkah petletnega perspektivnega načrta za razvoj čebelarstva, ki predvideva povečanje proizvodnje medu in števila panjev v družbenih čebelarstvih.

O delu republiške komisije za zatiranje čebeljih bolezni in o čebelarškem muzeju je poročal tov. V. Benedičič. Iz njegovih izjavij povzemamo, da je republiška veterinarska inšpekcija takoj po odkritju pršičavosti leta 1954 dala navodila o zaporih v krajih, kjer se je bolezen pojavila, in o prepovedi prevažanja čebel. 24. oktobra 1955 je bila pri čebelarškem odboru GZZ ustanovljena komisija, v kateri so bili tudi zastopniki Zveze čebelarških društev za Slovenijo. Take komisije so bile ustanovljene tudi po okrajih. Te komisije so prevzele organizacijo zatiranja pršičavosti. Spomladi leta 1956 je bilo zdravljenih skupaj 6203 čebeljih družin, za kar je bilo porabljenih 42.000 lističev folbeka. Pri zatiranju pršičavosti s folbeksom je odmrlo 154 družin in 186 matic. Celotni stroški so bili okrog 1 milijon dinarjev. V tem znesku so vključeni izdatki za zdravila, odškodnina za zamujeni čas preglednikov in odškodnina za padle družine in matic. Leta 1957 so zdravili to bolezen v okrajih Celje, Kočevje, Kranj in Maribor. Pozimi 1956/57 je komisija priredila 4 tečaje za preglednike čebel v Novem mestu, Celju, Mariboru in Ljubljani. Skupno je imela 8 sej. Vse delo je bilo usmerjeno na organizacijo zdravljenja, preskrbo zdravljen in v ugotavljanje uspehov izvedenih zdravstvenih akcij. Komisija je bila v stalnih stikih z Vetrpomom, Veznavodom in Kmetijskim inštitutom.

Kljub sklepu nismo priredili trodnevni tečajev, za katere je bil izdelan predmetnik. Izdelan je bil tudi osnutek pravilnika za preglednike čebel, niso pa bila napisana skripta, ki bi obravnavala zakonske predpise in organizacijo

zatiranja bolezni, oskrbo, zastrupitve s preventivo ter zavarovanje čebel.

V diskusiji o poročilu tov. Benedičiča je A. Hrovat iz Maribora navedel, da je okrajna komisija uspešno delovala. Od 95 žarišč pršice je bilo število znižano na 3. Poudaril je, da se je sredstvo folbeks izkazalo kot najboljše za zdravljenje pršice.

Tov. Lampe iz Kranja je menil, da mora biti težišče pri zdravljenju čebeljih bolezni na dobri oskrbi čebel. Predlagal je, naj bi se zožil krog zapore.

Tov. Verbič se je zavzel za nadaljnji obstoj komisije za čebelje bolezni. Zmanjšati bi morali škodo, ki jo utrpijo čebele zaradi škropljenja. V določenem manjšem področju naj bi v enem ali dveh dneh poskropili vse drevje.

Tov. Slander iz Celja se je zavzel za enotnost boja proti boleznim. Po njegovem mnenju se veterinarji preveč zavzemajo samo za zdravljenje, čebelarjem je pa bolj za preventivne ukrepe. Udeleženci tečaja v Celju še niso prejeli pooblastil za terensko delo.

Dr. Karlin se je strinjal z mišljenjem, da ni pričakovati uspeha brez sodelovanja čebelarjev, želel pa je večje aktivnosti republiške komisije za čebelje bolezni. Navedel je tudi, da so pri izvozu matic v Anglijo vsako leto pritožbe.

O problemih dela komisije za čebelje bolezni so razpravljali še tov. Benedičič, Zitnik, S. Raič in A. Verbič.

Tov. S. Mihelič je pozdravil navzoče v imenu ZČDS. Med drugim je dejal, da ima to zborovanje za slovensko čebelarstvo verjetno zgodovinski pomen. Z osnovnimi načeli, podanimi v referatih, se je strinjal. Imeti bi morali podjetje ne le za proizvodnjo medu, kot je Jugopis, temveč tako, ki bi se ukvarjalo tudi z vzrejo matic in s produkcijo rojev. Obveščevalno službo moramo spopolniti. Glede uvajanja novega panja je mnenja, da te ideje ne gre podcenjevati, pa tudi ne precenjevati, da je treba poskušati in ugotoviti, kaj je za naše čebelarske razmere boljše in primernejše. Treba je iti z razvojem naprej. Če kdo želi imeti tak panj, naj ga ima. Kar se bo izkazalo za slabo, bo samo propadlo. Želel bi konkretnih dokazov, da je ta panj primernejši za naše razmere. Strokovna nasprotja med čebelarji so bila in bodo, kajti drugače ne bi bilo razvoja. Glede čebelarskega muzeja je bil mnenja, da je zadnji čas, da zberemo, kar je še ostalo od naših prednikov. Apeliral je

na predsednika tov. Krmelja, da poskrbi za primerna sredstva za ta muzej. Zbrali smo se, da se zmenimo o osnovnih načelih našega skupnega dela in da dvignemo produkcijo. Zato lahko tukaj vsak sodeluje.

Tov. Maks Krmelj je razpravljal o osnovnih nalogah čebelarske dejavnosti. Povečanje števila panjev in proizvodnje medu, voska in drugih dobrin je uzakonjeno. Če smo se zedinili in če kot taki predstavljamo cvet slovenskega čebelarstva, sodi reševanje teh problemov v našo pristojnost. Če mi tega ne bomo rešili, bodo prišli drugi, da to vprašanje rešijo, ker ni neizvedljivo. Vprašanje je samo, kako vzeti stvari v roke. Težko bo izvesti program, ki ga je navedel ing. Ilesič, vendar je v Jugoslaviji že marsikaj zrastle na žuljih. Podobno so rekli za našo težko industrijo, kjer je danes 100, kar je bilo pred vojno 35. Smo sposobni in tudi toliko korajžni, da se skupaj usedomo, premelujemo Ilesičeva izvajanja in jih po potrebi damo znova v revizijo. Ničesar ne bomo nikomur vsiljevali, vtikali pa se bomo povsod tam, kjer bomo dajali denar za čebelarske potrebščine, podobno kot se bomo vtikali v zadeve sadjarstva glede sadnih vrst in povsod drugod, kjer bo družba dajala sredstva. Z združenim čebelarstvom se da nekaj doseči, ne pričakujemo pa velikih gradov v razvoju kmečkega čebelarstva. Ne moremo delati kot kmečki čebelar, ki pravi, če letos ni, bo pa drugo leto. Kmečki čebelar je preveč priložnosten in dostikrat ne obvlada procesa čebelarske proizvodnje. Iti moramo na formiranje večjih čebelarskih obratov. Jugoapis se lahko razvije v čebelarsko podjetje svetovnega slovesa. Pri tem bomo jasno povedali, kakšen sistem panja hočemo, in šele potem dali tudi finančna sredstva. Posamiči razmeščeni panji so potrebni po tisočih hektarih plantažnih sadovnjakov, če hočemo pridelati sadje. V tej smeri bomo šli naprej in to bomo izvedli. Ne mislimo pa likvidirati privatnike. Ti bodo po nekaj desetletjih sami prenehali čebelariti, ker bodo z dvigom standarda dosegli toliko visoke dohodke, da jim ne bo treba čebelariti. Seveda pa bodo ostali športni čebelarji.

Pri kooperacijah odločata dve stvari. Majhen obrat z n. pr. 20 panji ne more biti ekonomsko aktiven. Če pride zraven še malo nerodnosti ali morda celo nepoštenosti, stvar za zadrugo ni pre-

več privlačna. So pa konkretne možnosti v zvezi z opravevanjem. Sadjarsko possestvo v Sevnici se n. pr. noče ukvarjati s čebelami, lahko pa se z nekom dogovorijo, ustanovi čebelarstvo in mu ga da v upravljanje. Upravnik mora imeti čebele v dobi cvetenja v sadovnjaku, nato jih pa lahko odpelje na druge paše. Taki primeri so rešljivi in tudi ekonomsko upravičeni.

Nadalje je razpravljajl tov. Krmelj o problemu obdavčenja čebelarstev, izvozu medu, ekonomski ceni za med in vzreji matic. Zavzel se je za proizvodnjo velikega števila matic, ker so te potrebne za redno izmenjavo v panjih. Gorenjski ali morda še trentarski okoliš bi se morda posvetil selekciji in razmnoževanju čebel.

Tov. S. Mihelič se je zavzel za progresiven način obdavčevanja. Tako naj n. pr. manjša čebelarstva do 50 panjev ne bi bila obdavčena, čebelarji z večjim številom panjev, pa bi plačali letno morda po 100 din davka na panj, čebelarji z večjim številom panjev progresivno več. Vsak bi potem vedel, pri čem je. Tak davek bi stimulatvno vplival na čebelarsko proizvodnjo.

Tov. Močnik je navedel, da kmečka mladina nima veselja do čebelarstva in kmetijstva. Navedel je dalje, da pozna nekatera kmetijska posestva, ki imajo čebele in da jih dobro oskrbujejo.

Ing. Marolt iz Celja je poudaril, da bo mogoče povečati proizvodnjo medu z boljšim izkoriščanjem gozdne paše. V letu 1957 smo dosegli tolikšen uspeh predvsem zaradi gozdnih obveščevalcev. Potrebna bi bila izdelava katastra gozdnih pasišč in pravilnik o izkoriščanju gozdne paše, da bi osnovne čebelarske organizacije dobile potrebna navodila. Na področju celjskega okraja opaža veliko razgibanost mladih zadržnikov, ki so vključili v svoje načrte poleg drugih dejavnosti tudi čebelarjenje. Ker jih za druge materialno podpirajo, je upati, da bodo tako dobili naši stari čebelarji mlade naslednike.

Tov. Mikec iz Novega mesta je predlagal naj bi se davčna osnova 40.000 din dvignila na 100.000 din. Čisti dohodek iz čebelarstva, ki je višji od 40.000 din, je po členu 21. uredbe o dohodnini obdavčen. Pri napovedi za obdavčenje je treba pravilno prikazati stroške, amortizacijo, prevoze panjev, stojnine in podobno.

Tov. ing. Masten je pozdravil zborovanje v imenu Kmetijskega inštituta Slovenije. Po njegovem mnenju to ni navaden občni zbor, temveč je prelomnica v čebelarstvu, podobna prelomnici v sadjarstvu, ko smo prenehali s staro prakso in prešli k novim oblikam plan-tažnega sadjarstva. Prepričan je, da je ta preokretnica nastala tudi v čebelarstvu. Čebelarstvo je bilo doslej amatersko, moralo pa bi iti bolj v pridobitno smer. V socialistični družbi in v novem obdobju je potrebno produktivnejše in racionalnejše čebelarjenje. Napredek je tudi v tem, da se nakazuje nov tip panja, ker se bodo s tem odkrile nove, naprednejše oblike čebelarjenja.

Kot fitopatolog se je dotaknil vprašanj, ki jih postavlja čebelar zaradi škropljenja sadnega drevja. Ni nevarnosti, da bi čebele s škropljenji uničili. Imamo sredstva ki niso za čebele nevarna. Osnovno pravilo naj bi bilo, da se je treba izogibati škropljenju med cvetenjem. Najbolj nevaren je lindan; nekatera sredstva so manj nevarna, druga pa celo neškodljiva, kot so ugotovili na dunajskem zavodu za varstvo rastlin. Če že škropimo s strupenimi škropivi, bomo to delali zvečer, ko čebele ne letajo. Naš oddelek na inštitutu upoštevata pri svojem delu tudi čebelarstvo, v bodoče pa mu bo posvečal še večjo pozornost.

Tov. ing. Rihar je bil zaskrbljen zaradi plasmana medu, ker se naš med težko proda, kot je bilo razbrati iz poročila. Skrbeti moramo za večjo domačo potrošnjo. Ljudem moramo prikazati tudi zdravilno vrednost medu. Mladinci na cesti bratstva naj bi prejimali namesto marmelade med. Med naj bi prodajale vse mlečne restavracije, uvedle pa naj bi ga v redno prehrano tudi šolske kuhinje. Za propagando medu naj bi bil organiziran »Dan medu«.

Tov. M. Goslar je dejal, da je potrošnja medu tesno povezana z življenjskim standardom. Intendant mladinskih brigad pravijo, da je med predrag in enako pri mlečnih kuhinjah. Medeks je začel s propagando po časopisih. Bilo bi dobro, da bi ob praznikih pri medu uvedli popust. Izdelati bo treba primerne letake. Če po preteku pogodbe z Nemčijo ne bo nove, bo odpadlo 70 % izvoza.

Tov. Pirc je povedal, da na deželi niti pri kmetih niti v trgovinah ne dobiš medu. Potrebno bi bilo, da bi imel Me-

deks v prodaji različno posodo za med. — Po končani diskusiji je plenum pooblastil novi odbor, da izdela naloge in sklepe.

V odbor za čebelarstvo pri ZPZS so bili predlagani in izvoljeni naslednji zastopniki: Maks Krmelj, kot predsednik odbora ter člani ing. J. Babnik, J. Bellec, V. Benedičič, dr. R. Bratina, I. Globokar, M. Goslar, ing. M. Ilešič, S. Kompare, prof. C. Kopitar, ing. D. Kresal, F. Magajna, I. Majcen, P. Močnik, prof. S. Mihelič, vet. M. Osredkar, A. Pirc, F. Resman, ing. J. Rihar, F. Rižnar, prof. E. Senegačnik, J. Slander, A. Verbič, I. Voblič in J. Žitnik.

Dalje je bilo sklenjeno, naj delujejo pri odboru naslednje tri komisije: komisija za medovito rastlinstvo in opravljanje, komisija za selekcijo čebel in vzrejo matic ter komisija za zatiranje čebeljih bolezni.

Zborovanje, ki je trajalo od 10. do 16. ure, je bilo zaključeno s predvajanjem sovjetskega barvnega zvočnega filma »V svetu čebel«.

—ar

DOPISI

OBCNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBOR IN OKOLICO

Čebelarji bivšega mariborskega okraja so se 30. marca 1958 zbrali na občnem zboru v Mariboru. Od 31 delegatov je bilo prisotnih 46. Obžalovati je treba, da ni bilo zastopnikov KG, KZ in zavodov, pa tudi ne veterinarske inspekcije. OZZ je zastopal tov. A. Hrovat, ZČD pa tov. Cvetko. Preden je občni zbor pričel z delom, se je predsednik spomnil pokojnih članov, Franca Jezernika, Stefana Renčlja in Alojza Finkušta.

Iz poročil nekaj podatkov:

1. **Čebelarske družine:** Na področju društva je v letu 1957 delovalo 24 družin s 561 člani. Pred občnim zborom so bile organizirane še 3 nove družine, in sicer v Šobru-Bresternici, v Zgornji Ščavnici in v Crešnjevcu. V društvu je včlanjenih še 7 KG, 4 KZ in 3 zavodi. Kmetijske zadruge se s čebelarstvom ne ukvarjajo. Predavanj je bilo 16 pri 12 družinah, ni pa prav, da ostala polovica družin ni skrbela za predavanja.

Stiskalnico za vosek ima 6 družin, 5 pa lastne čebele.

Družine in KG so sadile medovite rastline, zlato rozgo ter vrbove in akacijeve potaknjence, sejale pa belo medeno deteljo, pajesen in esparzeto. Vedno očitneje je, da se morajo družine pridelovanju semena medovitih rastlin vse bolj posvetiti, zlasti je potrebno seme bele medene detelje, inkarnatke, esparzete, glavača in facelije. Družine, ki se odlikujejo pri izboljševanju paše, prejmejo posebne nagrade.

2. **Podatki o panjih.** Premalo pažnje posvečajo družine statistiki panjev. Zavedati bi se morale, da le-ta pokaže, če napredujemo ali nazadujemo, če pravilno čebelarimo odnosno, če so čebele bolne ali zdrave.

V območju društva je 7309 panjev različnih sistemov. Od tega imajo člani 4382 AŽ-panjev, 1187 drugih panjev in 85 panjev z nepremičnim satjem, t. j. 77,4 % vseh panjev, in sicer:

Panji	AŽ	drugih	z nepremič. s.
čebelarji	4109	1187	85
KG in zavodi	9	241	—
čeb. družine	5	32	—

Nečlani imajo 1076 AŽ-panjev, 460 drugih in 119 panjev z nepremičnim satjem, t. j. 22,6 % vseh panjev, in sicer:

Panji	AŽ	drugih	z nepremič. s.
čebelarji	1052	460	119
zavod	1	24	—

3. **Društveni upravni in nadzorni odbor** se je sestajal redno vsak mesec. Seje so bile vedno dobro obiskane in sklepčne. Na izredni seji smo razpravljali o čebelarskem zakonu. Na dnevnem redu vsake seje je bilo delovanje družin in zdravstveno stanje čebel, kajti odbor je temu posvečal največ pažnje. V dveh čebelnjakih se je pojavila kuga čebelje zalege, ki pa smo jo takoj zatrli. Okrajna komisija za čebelje bolezni je uspešno zatrla pršičavost v območju čebelarske družine Zg. Kungota in Ribnica na Pohorju. Društvo je nabavilo za 48.000 din nosekama. Pri nekaterih družinah je nose mavost močno razširjena, vendar čebelarji vse premalo uporabljajo to uspešno zdravilno sredstvo.

Občni zbor je v zvezi s poročili in glede na razpravo, ki se je po poročilih razvila, sprejel naslednje predloge:

a) Prevažanje čebel na pašo je zaradi povečanja pridelka potrebno in s perspektivnim planom za kmetijstvo zaželeno, vendar je velika ovira v tem, da še vedno nimamo čebelarkega zakona. Tudi uredba o čebelji paši in prevažanju čebel v pašo še ni izšla. Ker ni pravih vzrokov za odlašanje, pozivamo Zvezo čebelarških društev, da njen izid pospeši.

b) Še vedno sekajo razno grmovje ob potokih, ki medi in daje čebelam hrano. Ker je to brez pravega pomena, naj bi se sekanje opustilo. Nobene škode ni, ako rastejo ob reguliranih rekah in potokih vrbe.

c) Občni zbor odobrava izvajanje člena 6 odloka o tržnem in sejmskem redu, ki ga je izdal Svet za gospodarstvo okraja Maribor, po katerem nelastniki na živilskem trgu v Mariboru ne smejo prodajati vrbovih mačic, zvončkov, teloha in spomladanskega resja. Hkrati prosi upravo milice, da prepreči prodajanje navedenih cvetlic po ulicah in hišah Maribora.

č) S prvim januarjem je bil ukinjen regres na čebelarške potreščine, kar onemogoča povečanje števila panjev, ki je predvideno s perspektivnim planom. Pozivamo Zvezo čebelarških društev, da negativni učinek tega ukrepa pojasni odločujočim faktorjem ter skuša doseči, da ostane regres vsaj za panje in čebelarške stroje.

d) Čebelarške družine, naj o svojem delu poročajo društvu ali naravnost uredništvu Slov. čebelarja v spodbudo drugim. Zvezo čebelarških društev prosimo, da taka poročila redno objavlja v svojem listu.

4. Celokupni blagovni promet je bil 9.218.000 din. Največje postavke predstavljajo sladkor, panji, med, vosek, in satnice. Vrednost zaloge vsega blaga je 1.233.000 din. Tudi letos so čebelarji porabili 1,5 vagona sladkorja za prehrano čebel, posebno še zaradi medenja hoje. Za zboljšanje čebelje paše smo izdali 40.000 din, za poslovne prostore 360.152 din, za priznanja čebelarjem 6.000 din, za predavanja in sestanke ter občne zборе 36.671 din, za zatiranje čebeljih bolezni (tečaj) 20.470 din, za pisarniške potreščine pa 14.885 din.

Satnice smo prodali ali zamenjali 785 kg. Nadalje smo prodali 122 panjev, za Medeks pa prevzeli 23.682 kg medu.

V strokovni knjižnici je 165 knjig, ki so vse vezane. Knjige si lahko izposodi vsak član v času, ko je odprta poslovalnica. Za knjižnico smo izdali 55.087 din.

5. Volitev. Na občnem zboru je bil znova izvoljen stari upravni in nadzorni odbor, pa tudi delegati za občni zbor Zveze. Občni zbor je obsodil nesodoben članek, ki je izšel v »Večeru« 4. marca 1958 pod naslovom »Velik spomladanski problem« in smeši varnostne ukrepe Tržne uprave v Mariboru glede vrbovih mačic, zvončkov, teloha in spomladanskega resja. Posledica članka je bila, da so te prve cvetlice prodajali po gostilnah in ulicah šolarji, kar pač ne more biti vzgojno za mladino. Tako je nastal še drug »večji« spomladanski problem.

Naposled je občni zbor sprejel sklep, da je treba posvečati vso pozornost mlademu čebelarstvu naraščanju in skrbeti za pravilno kuho voščin.

5. Tečaji in predavanja. V dneh 2. septembra in 16. marca 1958 je bil na Srednji ekonomski šoli v Mariboru sestanek čebelarjev. Predavali so tov. Močnik o važnosti dobrih matic, tov. Bratkovič o ameriških panjih, tov. Martelanc o spomladanskih opravih in prestavljanju, tov. Dolinšek o škropivih in škropljenju. Zadnje predavanje je bilo namenjeno čebelarjem in sadjarjem. Obisk je bil prav dober.

Dne 16. 6. 1957 je bil pri tov. Kirarju lepo uspel tečaj za vzrejo matic. Predaval je tov. Kirar. Zastopane so bile vse okoliške družine.

Dne 22. 1. 1958 je bil sestanek učiteljev-čebelarjev z namenom, da zboljšamo delo pri čebelarških družinah in pridobimo čim več predavateljev. V območju društva je 32 prosvetnih delavcev čebelarjev, kar bo prav gotovo ugodno vplivalo na delo v organizaciji.

Upravni odbor si je dne 2. 10. 1957 ogledal bakteriološki oddelek v Mariboru in se seznanil z njegovim delom v prid čebelarstva.

6. Sodelovanje z OZZ: Pri OZZ sta delovali okr. komisija za zatiranje čebeljih kužnih bolezni in komisija za prevoz v ajdovo pašo. V obeh komisijah je imelo društvo svoje zastopnike. Skupno s čeb. odborom pri OZZ smo sestavili osnutek odloka o urejanju in varstvu čebelje paše. Osnutek smo po-

slali čebelarškemu društvu v Slovenj Gradcu, v Ptuj in za Mežiško dolino v razpravo. Vsekakor bi bilo primerneje, da izide čebelarski zakon ali vsaj republiška uredba, ne pa, da izdaja vsak okraj svoj odlok.

7. **Razstave.** Za »Mariborski teden« je društvo uredilo na Partizanski cesti **razstavno okno**, kjer smo razstavili panje, čebelarsko literaturo in zdravila. Čebelarska družina Jarenina je sodelovala pri kmetijski razstavi v Šentilju.

8. **Prevoz čebel v pašo.** Lani, ko je medila hoja na Pohorju, je mnogo čebelarjev iz bivšega okraja Ptuj, kakor vsako leto doslej, prevažalo čebele brez potrdil o zdravju čebel. Treba bo poostriiti kontrolo in kršitelje kaznovati. Napadi na čebelarje, ki vozijo čebele na ajdo v ptujski okraj, so nekoliko popustili, odkar so bili zastrupljevalci kaznovani. Lastnik dovozne poti do čebelnjaka ljubljanske čeb. družine je pot preoral, da tako prepreči dovoz čebel na ajdovo pašo.

POMEMBNO SLAVJE V CELJSKI ČEBELARSKI DRUŽINI

Čebelarska družina v Celju je že desetletja ena izmed najbolj delavnih čebelarskih organizacij v Sloveniji. Menda bi težko našli kje tako tesno sodelovanje med družino in društvom kot prav tu. Čeprav je področje tega društva zelo obširno, saj sega tja do koroške meje na severu in do hrvatske na vzhodu, pomagajo požrtvovalni člani celjske družine društvu vsepovsod. Tako so imeli letos čez 40 predavanj v odročnih krajih, kjer ni skoro nobenih prometnih zvez. Predavatelje je vodila pri tem le dobra volja in želja, da ponesejo čebelarsko znanje v zadnjo gorsko vasico.

Letošnji 22. junij je bil za vse člane celjske družine velik praznik. Kljub izredno slabemu vremenu so se zbrali od blizu in daleč, da bi počastili spomin svojega čebelarskega učitelja, prijatelja in dobrotnika — pokojnega župnika Peternela. Ta je namreč zapustil vse svoje premoženje — hišo, čebelnjak s čebelami in pohištvo — celjski čebelarski družini. Iz hvaležnosti so mu zgradili celjski čebelarji lep čebelnjak v trajen spomin in ga prav ta dan slovesno odprli. Zbralo se je nad 60 čebelarjev, starih in mladih, ki so vsi z neakim ponosom in samozavestjo gledali na lično zgradbo,

v katero so vzdali marmornato ploščo z napisom:

Čebelarska družina Celje postavila v letu 1957 v spomin svojemu dobrotniku

Henriku Peternelu
čebelarškemu učitelju.

»Nadaljujte moje delo,
to je moja oporoka!«

Slovesnost je začel predsednik tov. Franc Šlander, ki je prebral pismo zaradi bolezni zadržanega tajnika družine Jožeta Gabersčka. Tajnik se je v pismu spomnil pokojnega Henrika Peternela, ki je s svojim volilom omogočil, da je čebelarska družina lahko zgradila tako lep čebelnjak. Poudaril je, da vidi v duhu pokojnega Peternela, kako se veseli tega čebelnjaka in vzklika: »Dobro ste pogruntali!« V svojem in v imenu vsega članstva se je zahvalil vsem tistim, ki so pomagali pri gradnji. Pri tem je omenil neumornega čebelarja Ivana Fegeša, ki je vzorno opravljal celotno zapuščino, Venčeslava Langa, ki je brezplačno izdelal načrte, in Blaža Kantušerja.

Predsednik je govoril nato o razvoju čebelarstva v celjskem okolišu in dejal:

Ob prelomnici med 19. in 20. stoletjem je dobilo slovenstvo na Spodnjem Štajerskem nov razmah. Ljudje so se začeli zanimati za strokovno izobrazbo in ustanavljati razna društva. Tudi čebelarji so se zganili. Leta 1902 so osnovali Slovensko čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko s sedežem v Celju. Število članov je v nekaj letih naraslo na 800. Najvidnejši organizatorji in delavci so bili Anton Zdolšek, sodnik iz Teharjev, Ivan Jurančič, čebelar in posestnik iz Andrejevcev v Slovenskih Goricah, Josip Kosi, poštni uradnik v Celju, Ludvik Černež, šolski upravitelj v Grižah, Tomaž Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju, Andrej Pikl, čebelar in posestnik v Ločnici pri Celju, bratje Samer iz celjske okolice in precejšnje število učiteljev. Duša temu društvu pa je bil neumorni potovalni učitelj Jurančič.

Za proslavo desetletnice obstoja je priredilo društvo leta 1912 od 15. do 19. septembra lepo čebelarsko razstavo. Razstave se je udeležilo nad 100 razstavljavcev. Zanimiva je bila zaradi raznih vrst panjev, ki so jih takrat pri nas uporabljali. Po prvi svetovni vojni, ko se je v prestolnici Ljubljani ustanovilo Čebelarsko društvo za Slovenijo, je med prvimi pristopila k tej enotni organiza-

Čebelarji celjske družine pred novo zgrajenim čebelnjakom

ciji celjska podružnica. Imela je precej veliko področje delovanja. Takrat se je začel uveljavljati Zniderskičev panj.

Leta 1926 je bila ustanovljena Zveza čebelarskih podružnic za mariborsko oblast s sedežem v Celju in že naslednje leto je postal njen predsednik Henrik Peternel, ki se je bil preselil medtem v Bukovžlak. Z njegovim nastopom je Zveza oživela. Peternel je bil tedaj tudi podpredsednik SCD. V letih 1928 do 1938 je bilo prirejenih okrog 30 tečajev oziroma predavanj. Po odhodu profesorja Slavka Raiča je postal tajnik Jože Gaberšek. Leta 1939 so prenesli sedež Zveze v Maribor.

Peternela so med okupacijo izgnali na Hrvaško. Po osvoboditvi se je zopet pridružil čebelarjem, postal predsednik podružnice in duša vsega dela. Toda njegovo zdravje se je vidno slabšalo, saj so ga posledice izgnanstva in vojnih let močno prizadele. Zato je sčasoma odložil vse funkcije ter imel le še tu in tam kako predavanje za celjsko družino.

Celjska čebelarska družina je takoj po osvoboditvi začela z delom, s katerim ni prenehala takrat, ko so druge družine mirovale. Vsako leto je imela vsaj nekaj predavanj. Delovanje družine pa je zlasti oživelo s Peternelovo zapuščino, ki ji je dala dobro gmetno podlago. Brez te bi danes ne imeli tako lepega in vzornega čebelnjaka. Pokojni Peternel

je v svojem testamentu zapisal: »Celjska čebelarska družina, ki sem jo tako bogato obdaril, naj mi postavi skromen spomenik, ako pa ne, pa tudi prav.« Celjski čebelarji so se mu v polni meri oddolžili in dali v njegovo nagrobno ploščo vklesati tele pomembne besede: »Za čebele drobne je skrbela moja roka. Nadaljujte moje delo, to je moja oporoka!«

Na čebelnjaku, ki stoji v Zagradu na idiličnem hribu za starodavnimi razvalinami celjskega gradu pa je nad vhodom napis:

»Drevje, travniki in njive ne rodili bi sadu, če cvetja ne bi oprahšile čebele pri nabiranju medu.«

Predsednik se je zahvalil čebelarskemu društvu v Celju za izdatno podporo in obljubil, da mu bo dala družina čebelnjak v uporabo za predavanja, tečaje in razne ekskurzije, ki si ga bodo prišle ogledat.

Nato je imel predsednik čebelarskega društva Celje Joško Šlander kratek referat o delu društva. tov. Fegeš pa je poročal o gradnji čebelnjaka in stroških.

V imenu Zveze čebelarskih društev Slovenije sem pozdravil vse prisotne, jim čestital k takemu uspehu in zaželel obilo sreče. Govoril sem o pokojnem čebelarskem učitelju Peternelu, o njegovi velikodušnosti in oporoki, ki jo marljivi

člani čebelarke družine s svojim nesebičnim delom za napredek čebelarstva že sedaj izpolnjujejo. Sledilo je predavanje o vzreji matic in odbiranju plemenskih živali, kajti čebelnjak naj bi služil kot nekako rejsko središče za ves celjski okraj.

Po predavanju se je začel vesel del prireditve. Ob kozarčku rujnega vinca so se razvozljali jeziki in iz grl ljudi so privrele vse mogoče narodne pesmi, tudi take, ki jih drugod po Slovenskem več ne slišiš. Zdelo se mi je, da jih znajo peti le Stajerci in da pri nas na Slovenskem zlepa ne najdeš tako zabavnih in veselih ljudi. Le s težavo sem se v mraku ločil od prepevajoče družbe. Ko sem stopal ob Savinji proti postaji, sem še iz daljave slišal odmeve njihovih pesmi, ki so oznanjale, da je tu doma zdrav, vesel in delaven rod...

Edi Senegačnik

PRVI OBČNI ZBOR NOVE ČEBELARSKE DRUŽINE »PODKRIM«

Čebelarstvo, ki je bilo pri nas nekdanj močno razvito, je v povojnih letih občutno nazadovalo (vzroke za ta pojav, bi bilo zanimivo ugotoviti in jih proučiti), zamrlo pa ni zanimanje za čebelarjenje. Vztrajno iščemo pot, ki naj bi nas pripeljala do obnove čebelarstva v naših vaseh. Da bi dosegli cilj, smo se odločili ustanoviti svojo čebelarsko družino. To se je zgodilo 27. januarja 1957, ko so se najvnetejši čebelarji iz Strahomera, Vrbljenja, Tomišlja, Podkroja in Bresta zbrali na ustanovnem občnem zboru čebelarke družine »PODKRIM«, ter se vključili v čebelarsko društvo v Ljubljani.

Letos 5. februarja pa se je naša nova družina zbrala na svojem prvem občnem zboru. Na zboru smo ugotovili, da se njeno delo zadovoljivo razvija, saj smo dosegli nekaj prav lepih uspehov. Imeli smo več sestankov, in sicer pri čebelnjakih posameznih čebelarjev — članov, kjer smo razpravljali o organizacijskih in strokovnih vprašanjih. Za delo in razvoj družine je bil pomemben tudi »Čebelarski tabor« v Strahomeru, pri katerega organizaciji je sodelovala tudi naša družina. Ta je pripomogel k utrditvi skupne čebelarke misli med podkrimskimi čebelarji. Po sklepu ustanovnega občnega zbora smo v preteklem letu posadili večje število medovitih ra-

stlin. Za strokovno izpopolnjevanje pa so člani naročili svoje društveno glasilo »Slovenski čebelar« in knjigo »Sodobno čebelarstvo«. Na občnem zboru smo se dogovorili, da bo vsak član predelal po eno poglavje iz knjige »Sodobno čebelarstvo«, nakar bomo na skupnih sestankih predelali celotno vsebino knjige. Nadalje smo soglasno odločili, da bomo za družinski denar kupili točilo za med in ga izposojali svojim članom. Skratka: prvi občni zbor naše mlade družine je pokazal, da je med podkrimske čebelarje prodrla misel in želja po organiziranem delu. Zavedamo se namreč, da bomo le z združenimi močmi mogli dvigniti naše čebelarstvo na tako stopnjo, da bo postalo gospodarsko pomembno. Pri tem pa nam je potrebna podpora našega matičnega društva »Ljubljana«, kakor tudi mnogih tovarišev čebelarjev. Te si toliko bolj želimo, ker smo imeli doslej slabe izkušnje. Čebelarji bi morali upoštevati predvsem troje naših želj: 1. da pridejo na naša pasišča šele takrat, ko je hoja že prišla mediti in ne, ko le predvidevajo, kot se je večkrat zgodilo v preteklih letih, 2. vsak čebelar, ki pripelje čebele na pasišče naše družine, naj se oglasi pri tajniku in prijavi svoje stalno bivališče, da ga lahko obvesti, če bi se kaj posebnega zgodilo v njegovem čebelnjaku (roji, želje sosednih kmetovalcev ipd.) in 3. da bi tuji čebelarji odpeljali svoje čebele, kajti prav zaradi ostajanja »tujih« čebel na pasišču po paši se število naših panjev ne more večati. V vsakem kraju je lahko le *določeno* število panjev stalno na mestu. Medtem ko se to število v času izredne paše (n. pr. hoje) *lahko poveča*, se mora po paši *zopet zmanjšati* na normalno število. Tako bodi tudi na našem področju in to bo prav gotovo najučinkovitejša pomoč »starejših« naši mladi podkrimski družini. Če bomo z našimi željami naleteli na razumevanje, bomo na prihodnjem občnem zboru zabeležili še lepše uspehe.

V času do novega občnega zbora bo družino vodil tale odbor:

Tanček Jože, Vrbljenje — predsednik
Alič Alojzij, Strahomer — podpredsednik
Božič Mirko, Tomišelj — tajnik
Modic Martin, Tomišelj — blagajnik
Tavželj Miha, Brest — odbornik
Tehovnik Franc, Tomišelj — odbornik
Družino pa bo v matičnem društvu »Ljubljana« zastopal Alič Alojzij.

ČEBELARSKO DRUŠTVO ZAGORJE

je imelo 9. marca 1958. svoj redni letni občni zbor v počitniškem domu v Iz-lakih. Udeležba članov je bila zado-voljiva. Zbrani čebelarji so poslušali po-ročila o delovanju društva v preteklem letu. Razprava po poročilih je bila zelo živahna. Ker je bila minula letina za čebelarje ugodna, je tudi mnogo volje za nadaljnje čebelarjenje. Pogrešali pa smo letos običajno vsakoletno predava-nje. Sklenili smo, da se to v bodoče ne sme več zgoditi.

Čebelarji so se spomnili 70-letnice tov. Alojza Kolenca. Jubilant je bil med ustanovitelji čebelarске podružnice Za-gorje. Kot šolski upravitelj je bil v naj-ožjih stikih s podeželskimi ljudmi. Z marsikom se je spoznal zgolj zaradi tega, ker je bil čebelar. »No, kako kaj čebelarite?« je prijazno nagovoril Ja-neza. »Kako kaj tvoje čebele?« je po-baral Franceta, ko se je z njim srečal na cesti. Čebelarstvo je pač tista vez, ki zgladi vse razlike med ljudmi. Občni zbor ga je izvolil za častnega člana.

Ker stopa društvo v 40. leto obstoja, smo sklenili, da bomo v letu 1958 pri-redili čebelarско razstavo.

Po uspelem občnem zboru je pozdra-vil navzoče zastopnik Zveze čebelarских društev iz Ljubljane, tov. Kobal. Imel je ob tej priliki poučno predavanje o koristi čebelarstva za kmetijstvo. Čebe-larji so bili z občnim zborom zelo za-dovoljni, saj so se na njem pogovorili o nešteti čebelarских problemih, pa tu-di o uspehih in težavah, ki so jih do-živeli med letom.

Evgen Brvar

SESTANEK ČEBELARJEV

V nedeljo 20. aprila je bil sklican se-stanek čebelarjev v Krškem. Na sestanku smo razpravljali:

1. o pospeševanju čebelarstva glede na perspektivni plan.

2. o kooperaciji čebelarjev s kmetijsko zadruzo zaradi uspešnejšega razvoja čebelarstva ter o naselitvi čebel v krajih, kjer teh ni.

Tov. predsednik se je zelo zavzel za ta program. Tudi med prisotnimi čebelarji je prevladovalo navdušenje za kooperacijo s K. Z. v Krškem, samo škoda, da se tov. predsednik K. Z. Krško sestanka ni udeležil. Kljub temu smo ži-vahno razpravljali o gornjem programu.

Eno najtežjih in najbolj perečih vprašanj krškega okraja je vprašanje čebelje paše. Čebel imamo pri nas več kakor preveč, paše pa nič. Le spomladi je je še malo, a ta se iz leta v leto manjša zaradi silnega razvoja indu-strije. Po senožitih, kjer je bilo pred leti še dovolj paše za naše čebele, se danes širijo veliki stanovanjski bloki in stanovanjske hiše. Tudi s poletno pašo slabo kaže, kajti kostanj in akacija sekajo na debelo. Les jim je potreben za električne in brzojavne drogove, za razne industrijske naprave, za železniške pragove itd. Na naši železniški po-staji lahko vidiš ogromne sklade mladih kostanjevih stebelc, ki nimajo niti 15 cm v premeru. Pasti so morala pod udarci sekire za navedene potrebe. Resno se sprašujemo, kam bomo peljali čebele v poletno pašo. Najbrž jih bomo morali tudi poleti krmiti s sladkorjem, če jih bomo hoteli preživeti.

F. Vrčko

IZ SEVNICE

Po sklepu odborove seje je bil občni zbor društva Krško, dne 8. junija 1958 v Sevnici. Organizacijo zbora je pre-vzel predsednik čebelarске družine v Sevnici, tovariš Milost, ki jo je moj-strsko izvedel. Posrečilo se mu je pre-skrbeti zanimiv film o življenju in raz-voju čebel. Vse hvale vredno je bilo to, da si je film ogledala tudi šolska mladina. Ugodne posledice gotovo ne bodo izostale. Kakor film, tako še po-sebno temu sledeče predavanje pro-fesorja Rožmana sta pustila pri vseh čebelarjih globok vtis. Škoda, da je bilo navzočih tako malo čebelarjev iz drugih čebelarских družin. Predavatelj nam je razlagal o pogubnem delovanju nose-mavosti in borbi proti njej, o nevarnosti prekasnega jesenskega hranjenja, o važ-nosti peloda, njegovi zdravnosti in nabiranju, o pripravljanju krmilnih po-gač, o konzerviranju peloda v satovju čez zimo, o krmljenju s suhim slad-korjem, o raznih sistemih čebeljih pa-njev in nazadnje še o nepravilnem raz-merju med cenami medu in drugih hranil. Le prehitro je mineval čas, tako da je bilo treba pohiteti s samim občnim zborom. Na predlog tov. Milosta je bila znova izvoljena stara uprava tudi za leto 1958. Primerno smo se zahvalili tov. predavatelju in se razšli z zavestjo, da smo na pravi poti.

Vadnal

je bil v nedeljo 16. februarja 1958. Zbora sta se udeležila tudi tov. Janko Belec, kot zastopnik Zveze, in tov. Benko iz Murske Sobote, kot zastopnik OZZ. Poročila članov upravnega odbora so bila izčrpana. Zlasti tajnikovo je bilo temeljito. Nadzorni odbor je grajal, da je premalo sodelovanja med družinami in društvom. Glede predavanj smo storili mnogo premalo. V bodoče se ne smemo zanašati, da bo društvom Zveza organizirala predavanja, ker ni za to potrebnih sredstev. Organizacija teh bo slo-nela na društvih. Nujno potrebno je, da je vsak član naročnik na Slovenskega čebelarja in da sproti spremlja vse nove metode in odkritja pri čebelarjenju. Graje vredno je tudi to, da v preteklem letu nismo pregledali čebeljih družin, čeprav je med člani dovolj sposobnega kadra. Prav tako bo morala biti prva naša skrb, da bodo čebelarji na svojem področju sejali medovite rastline. Njivo, ki je last društva, bomo zasejali z medeno deteljo in tako začeli bolj smotno skrbeti za zboljšanje paše. Vsi člani so bili mnenja, da v bodoče ne bodo več kupovali denaturiranega sladkorja, ker se to ne splača. Prav tako bomo morali sporazumno reševati vse probleme, ki so v zvezi s pasišči. Tu bomo zlasti pazili na samovoljnost posameznih članov. Sicer se pa glede pasišč pripravlja uredba, ki bo na zakonski osnovi urejevala pravice in dolžnosti čebelarjev prevoznikov in čebelarjev domačinov. Čakamo jo že dovolj dolgo in upamo, da bo na-posled le izšla! Žvezo prosimo, da se za njen izid čim bolj zavzame.

Zbor je pozdravil tov. Belec v imenu Zveze. V svojem govoru je poročal o delu Zveze v preteklem letu, dal članstvu razna pojasnila in društvu novih vzpodbud za delo. Tov. Benko je poudaril, da je čebelarstvo del kmetijstva, da je važno zlasti v Pomurju, da med kmečkim prebivalstvom zelo nazaduje in da je nujno treba upoštevati koristi, ki jih ima kmetijstvo od čebel. Člani so izrazili željo, da naj bi bilo v učne načrte KGS vključenih nekaj ur o čebelarstvu. Ob koncu zbora smo sprejeli precej sklepov, ki jamčijo, da bo društvu temeljito zboljšalo svoje delo in organizacijo, če jih bo izvedlo.

Jakob Majcen

Lani smo imeli na III. gimnaziji v Ljubljani prirodoslovni krožek. Vsak te-den smo se zbrali dijaki višjih razredov, poslušali predavanja in se razgovarjali o tem in onem. Vodil nas je profesor Simčič. Toda letos je krožek skoraj čisto propadel, kajti profesor nas je zaradi svoje prezaposlenosti pustil same. Šte-vilo članov, ki so še hodili na sestanke, je od dne do dne padalo, tako da sva nazadnje ostala le še moj sošolec Marun in jaz. Kaj sedaj? Ali naj tudi midva prenehava z delom, ki smo ga s takim veseljem opravljali lani?

Na srečo sva si pridobila naklonjenost profesorjev in s tem v zvezi pravico obiskovati prirodopisni kabinet. Toda samo midva. V kabinetu je bila bogata zbirka živali, mineralov, knjig in raznih instrumentov, med katerimi sta bila tudi dva mikroskopa. Začela sva mikrosko-pirati in povedati moram, da nama je šlo delo že kovi spočetka dobro od rok. Mikroskopirala sva predvsem cvetni prah, ki so ga prinašale moje čebele, in ugotavljala, na katerih cvetlicah so ga dobile. Pod lečo sva si ogledovala tudi posamezne dele čebel, os in čmrcljev ter jih med seboj primerjala. Prijatelj se je začel za čebele močno zanimati in sklenil je, da si jih letos preskrbi.

Da sva v čebelarstvu precej podko-vana, je kmalu izvedel profesor Vesel z VIII. gimnazije in nama predlagal, naj sestaviva predavanje o čebelah. Potem naj prideva gostovat h krožku, ki de-luje na njegovi gimnaziji pod njegovim vodstvom. Povabilu sva se rade volje odzvala. Sestavil sem predavanje v Er-javčevem slogu, ki so ga dijaki napeto poslušali. Hkrati je Marun z episkopom projeciral na steno nekaj lepih slik iz čebelarskih knjig in revij.

Po uspešnem predavanju sem se se-znanil z nekaterimi dijaki, ki jih čebelarstvo privlačuje. Dva, ki sta bila doma z Ježice pa sta mi povedala, da že čebelarita: eden v kranjčju na majhne okvire, drugi v AZ-panju. Oba sem ne-koliko poznal, ker sem doma iz Stožic in smo torej sosedje. H koncu naj po-vem še to, da sem kmalu postal član prirodoslovnega krožka VIII. gimnazije. Prav tako tudi prijatelj Marun. Ta se-stavlja sedaj predavanje o medovitih rastlinah in o njih razširjanju, ki bo verjetno zelo zanimivo.

Franček Šivic

ČEBELARJI JARENINSKE DRUŽINE SO SE SESTALI

O nas se v Slovenskem čebelarju le redkokdaj piše, toda ne spimo! Lani smo sodelovali na kmetijski razstavi v Sentilju. Razstavili smo med, vosek, čebelarско orodje, panje za vzrejo matice, medico in čebelarско literaturo. Družina je bila pohvaljena in nagrajena. Imamo tudi njivo, na kateri pridelujemo seme medovitih rastlin, posebno bele medene detelje. Občni zbor je za letos določil naslednji načrt dela:

Sadili bomo več medovitih rastlin, vzgajali mlade čebelarje-pionirje, sklicali 3 sestanke čebelarjev in širili čebelarско literaturo. Tako bomo pobrali naročnino in članarino. Na prvi seji odbora smo sklenili, da bomo:

1. sklicali v juniju sestanek čebelarjev in si ogledali njive z belo medeno deteljo.

2. ustanovili čebelarški krožek, ki bo gojil na šolskem vrtu pajesen, javor in akacijo.

3. posadili Škrbinškov breg, ki je plazovit, z akacijo.

4. uredili nasad drenovih potaknjencev ob ribniku in posadili tam tudi ivo. (Delo je prevzel Tonček Šumenjak).

5. naročili 2 kg facelije.

6. se povezali z ZKG Jarenina, da na švojih njivah naseje belo medeno deteljo.

7. posvetili vso pozornost vzgoji mladih čebelarjev (krožek).

8. dobili vsaj deset prednaročnikov za knjigo »Sodobno čebelarstvo« II. del.

Na drugi seji smo razpravljali o preventivnem dimljenju proti pršici. Javilo se je 8 čebelarjev za to. Doslej je 7 prednaročnikov plačalo 7.000 din. Posadili smo ogromno potaknjencev vrb in ivo, in sicer skupno s šolo. V Šmarjeti smo po prizadevanju tov. Krambergerja posejali mnogo oljne repice, ki so jo čebele pridno obletavale. Prijavljenih je 6 novih članov. Družina šteje sedaj 26 članov, neorganiziranih pa je še 27, kar dela odboru precej skrbi. Posamezni člani bi glede tega lahko malo bolje podprli odbor. Na sestanek čebelarjev v šoli dne 6. julija t. l. žal niso prišli vsi včlanjeni čebelarji. Predaval je tovariš Močnik o naravni vzreji matice. Kmečki čebelarji so prezaposleni in se ne utegnejo ukvarjati s komplicirano

umetno vzrejo. Tov. Tone Šumenjak je podprl izvajanja predavatelja in navedel marsikaj praktičnega iz svojega dela. Kmečki način čebelarjenja je mogoče za sedaj zboljšati le z izkoriščanjem matičnikov v dobi rojenja.

Po predavanju smo si ogledali cvetočo belo medeno deteljo na njivi tov. Martina Šumenjaka, kjer smo se tudi fotografirali.

J.

SESTANEK ČEBELARJEV V ZGORNJI ŠČAVNICI

Čebelarji okrog Zg. Ščavnice smo se naposled le zdramili in ustanovili dne 16. 2. 1958 čebelarско družino z naslednjim odborom: Ivan Dragar (preds.), Jože Rajh (tajnik), Ernest Markoč (blagajnik), Franc Zemljič (gospodar) ter Fran Breznik, Jože Kraner, Franc Vakaj, Franc Zemljič II, Franc Žizek. V nedeljo popoldne 1. junija pa smo se zbrali skupno s čebelarji sosedne družine Velka v lepem številu pri čebelnjaku čebelarja veterana (86 let) Blaža Urbančiča v Zg. Ščavnici, ki ima več odlikovanj za udejstvovanje v čebelarstvu. Žal, da sta bila službeno zadržana tako predsednik kakor tajnik. Zato je zbrane čebelarje pozdravil tov. Jože Hrašovec. Predaval je predsednik društva tovariš Močnik o vzreji matice, o važnosti dobrih matice, ter o stalni borbi čebelarjev s slabiči. Predsednik čeb. družine Velka, tovariš Mihelič pa nam je pokazal, kako uspešno uporabljajo sate s pločevinsko osnovo v dunajskih panjih, ki v naših krajih po zaslugi pokojnega potovalnega učitelja Jurančiča prevladujejo. Sicer ne moremo povsem prevzeti Kirarjevega načina čebelarjenja, lahko pa se glede satnikov s pločevino v mediščih nastanjamo na njegove izkušnje. Ne kaže, da dunajčane zavrzemo in morda pričnemo z ameriškimi panji. Bolje in ceneje bo, ako si preuredimo dunajčane po Kirarju. Čebelarji so z zanimanjem sledili izvajanjem predavateljev in si ogledali krasen čebelnjak z dunajčani. Nazadnje nas je tov. šol. upravitelj v spomin še fotografiral. Upamo, da bo takih sestankov še več in da bomo že na prihodnjem lahko pozdravili tudi čebelarje iz Benedikta.

J.

Staro pravilo je, če hočeš postati čebelar, moraš en panj čebel ukrasti, enega kupiti, a enega najti v gozdu. Potem boš imel bajne srečo pri čebelah. Meni je letos na ajdovi paši nekdo ukradel kar dva panja čebel. Ta bo menda začel na veliko čebelariti.

Sicer pa še ne vem, ali je bil ta predrznež kak navdušen začetnik ali le kakšen mrhar, kakor tem tipom pravijo naši lovci. To bo že prišlo na dan, če ne prej pa čez sedem let.

Ce je ta dva panja vzel kak tak, ki ima neizmerno veselje do čebel, a nima sredstev, da bi jih kupil, mu bom tatvino oprostil, pa čeprav zrem zanj. Se bova že pobotala. Gorje pa tistemu, ki jih je vzel iz svoje požrešnosti.

Že čez trideset let pasem čebele, ne samo po Sloveniji, ampak tudi po drugih pašah izven Slovenije, pa mi ni do sedaj še nihče vzel niti najmanjše stvari. V Liki sem imel n. pr. kakšno leto po dva meseca čebele brez vsakega varstva. Čebelarjev je bilo tamkaj včasih več, kakor jih ima ves celjski okraj, pa ni nikomur prišlo na misel, da bi komu napravil kakšno škodo, čeprav je bila tamkaj že slabša paša, kot je pri nas na ajdi. Ko sem lani pripeljal čebele na ajdovo pašo (zaradi drugih čebelarjev poštenjakov ne bom zapisal imena tega kraja), je nekdo zahteval, da naj jih takoj odpeljem, ker bodo moje poklale njegove. Imel pa sem čebele čisto na samem in so tamkaj vsako leto ob ajdovi paši popolnoma mirne. Niti tega nisem nikdar opazil, da bi se same med sabo ravsale, kakor je ob ajdovi paši navada, kar je znak, da je tamkaj dobra paša, da so čebele na primernem kraju in da niso nobenemu na poti. Jasno je, da tudi lani niso moje čebele tamkajšnjim čebelarjem nobene škode napravile, nasprotno: vsi smo bili zadovoljni z donosom. Ker vem, da je tamkaj dovolj prostora ob ajdovi paši, sem tudi letos postavil čebele na to mesto. No, in za kazni, keč sem se zopet pojavil na tej paši, mi je nekdo odpeljal dva panja. In to se je zgodilo, kakor sem že dejal, prvič po petintridesetih letih. Od sedaj naprej bom pa že skrbel, da bo vsak, ki bo ponoči lazil okrog mojih čebel, primerno sprejet.

Franjo Vrčko

to je II. del Sodobnega čebelarstva je dotiskana. Obsega 674 strani in je torej za tretjino debelejša od I. dela. Vezana je prav tako kot prva knjiga v celo platno. Glede na vse to je razumljivo, da je njena cena višja. V prosti prodaji stane 2350 din, za prednaročnike pa 1850 din. Razen tega dovoljujemo vsem tistim, ki naroče naenkrat vsaj tri izvide skupaj, 15 % popusta od splošne prodajne cene. Ta popust velja tudi za vsako nadaljnjo knjigo po naročitvi in plačilu prvih treh knjig. Pozivamo društva, da izberejo zavedne člane, ki bodo v svojem območju našli nove naročnike na to veliko strokovno delo, ki je brez primere v našem čebelarstem slovstvu. Znano je, kako ogromne stroške je imela Zveza z izdajo teh čebelarskih priročnikov. Zato pričakujemo vso podporo pri naših društvi in družinah.

Na zalogi imamo še vedno nekaj izvodov prvega dela Sodobnega čebelarstva. Kdor hkrati naroči z drugo knjigo tudi prvo, dobi prvo po znižani ceni 1150 din. Poštino zaračunamo posebej. Priporinjam, da bomo vse ugodnosti, ki jih zgoraj navajamo ukinili, kakor hitro se bo zaloga skrčila na določen minimum. Zato z agitacijo in naročili pohitite, dokler je čas.

PRODAM

več panjev, in sicer Znideršičeve po 2500 din in Neiserjeve po 500 din. Alojz Bratina, Križevci pri Ljutomeru.

PRODAM

deset dobro ohranjenih Znideršičevih panjev s čebelami posamezno ali vse skupaj, tri čebelje družine tudi brez panjev. Alojz Resman, Gornji Mihaljevec, pošta Macinec — Medjimurje.

OPOZORILO ČEBELARJEM

Prejeli smo iz knjigovoznice vezane lanske letnike »Slovenskega čebelarja«. Čebelarji, ki so nam jih izročili v vezavo, naj jih dvignejo osebno, ali pa naj nam sporoče, kam naj jih pošljemo.

NA ZALOGI

ima naša Zveza več načrtov zlozljivih in stalnih čebelnjakov, kakor tudi načrte za AŽ-panje. Čebelarji jih lahko dobe po zmerni ceni pri tajništvu Zveze v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30.